

**17 השאלות של היהודי
שחיפש שידוך לבתו
והתשובה של הגרמ"מ שולזינגר זצ"ל**

לקראת שבת מלכתא

פנינים לפרשת ויצא | גליון מס' 355 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

פעם בא יהודי לרבי שמואל רוזובסקי, ובפיו בקשה. מאחר ומציעים לבתו שידוך עם בחור מישיבת פוניבז', הוא מבקש לברר על הבחור בצורה רצינית. התחיל לשאול את רבי שמואל 17 שאלות!!! כשסיים אמר לו רבי שמואל: "יקירי, חכה רגע!!! עד עכשיו אתה שאלת אותי, עכשיו יש לי זכות לשאול אותך כמה שאלות..."

שיחה מרתקת ומיוחדת, מפיו של הגאון הגדול רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל, בעניינים שבין אדם לחבירו, והדרך להפוך לגדול בתורה

משה הומינר

"אֶעֱבְדְךָ שְׁבַע שָׁנִים בְּרַחֵל בְּתֵךְ הַקְּטָנָה" (בראשית כ"ט, י"ח)

בשורות הבאות נביא סיפור מופלא שסיפר הגאון הגדול רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל בשיחה שקיים עם בחורים, ובה ביקש לחזק אותם בעניין של הנהגות טובות וישרות בבין אדם לחבירו. השיחה נמסרה בי"ד אב תש"ס, וכדרכו בקודש, תיבל אותה הגרמ"מ שולזינגר במתק לשונו בשלל סיפורים ואמרות טהורות שהתנססו בצידה.

אנו מביאים את הדברים תוך שינויי עריכה מסוימים, אבל נשתדל לשמור במידת האפשר על סגנונו המיוחד של הגרמ"מ זצ"ל. יש נושא מסוים, שלא כל כך מדברים עליו, אבל לדעתי טוב לדבר על זה וצריכים לדבר על זה. כל בני הישיבות מכירים את הגאון האהוב רבי שמואל רוזובסקי. הוא היה ידוע כגאון גדול, אבל הוא היה גם בעל מידות טובות באופן מיוחד. לדעתי זה הא בהא תליא, בגלל שהיו לו מידות טובות, זכה לכזאת הרבצת תורה בהיקף שכזה. פעם בא יהודי לרבי שמואל, ובפיו בקשה. מאחר ומציעים לבתו שידוך עם בחור מישיבת פוניבז', הוא מבקש מרבי שמואל שישב לו על השאלות, כי הוא רוצה לברר על הבחור בצורה רצינית. אמר לו רבי שמואל, בבקשה, תשאל מה שאתה רוצה. התחיל אבי הנערה לשאול: כמה שעות ביום לומד הבחור הזה?

איך ההבנה שלו בלימוד? האם הוא מתערב ושואל שאלות באמצע השיעור? השאלות האלו מלמדות על כך שהוא מבין את הסוגיא בצורה בריאה ומעמיקה? כשראש הישיבה משיב לו על השאלות, הוא מבין מה מסבירים לו או שהוא קשה הבנה חלילה? אני לא הייתי נוכח שם, אבל סיפר לי מי שהיה שם, שאותו יהודי שאל את רבי שמואל 17 שאלות!!! שאלתי את אותו אחד, אתה ספרת את השאלות שאתה אומר לי ככה 17 כמספר מדויק? הוא אמר לי שהוא לא ספר, אבל זה היה בין 15 ל-19 שאלות...

שוין, ברוך ה', האבא הזה כבר יודע את הדרגה של הבחור המדובר בלימוד, והוא מאוד מרוצה מהדו"ח שקיבל. אחרי שבא על סיפוקו וקיבל את התשובות שרצה לשמוע, הוא אומר "ישר כח לראש הישיבה, ישר כח גדול", ופונה ללכת. אמר לו רבי שמואל, "יקירי" זה היה הביטוי שלו, "יקירי, חכה רגע!!! עד עכשיו אתה שאלת אותי, עכשיו יש לי זכות לשאול אותך כמה שאלות..."

לפני שנמשיך בסיפור, אני רוצה להסביר לכם מי זה רבי שמואל. באחרונה מלאו 21 שנה לפטירתו בכ"ז תמוז תשל"ט. כל המשתתפים כאן הם בני יותר מ-21, אבל אני מניח שלא ראיתם אותו. אנחנו היינו רואים אותו יום יום, הוא היה הולך כאן ב'זכרון מאיר', מביתו שברח' מלצר, לישיבה, דרך רח' וילקומירר, איפה שגר רבי מיכל יהודה (שליט"א) זצ"ל. בשעה 11 הוא היה הולך לישיבה, לפני השיעור, השיעור באופן רגיל היה נגמר בשעה 13:30 אבל אצלו זה היה נגמר יותר מאוחר, ואחרי השיעור הוא היה יורד בחזרה לכיוון הבית, ומגיע הביתה בשעה ארבע או חמש אחר הצהריים...

למה כל כך הרבה זמן? התושבים שגרו שם לא ישכחו את זה אף פעם: הבחורים היו מלווים את רבי שמואל בדרך הביתה, והוא היה מדבר איתם בלימוד, נעמד באמצע הרחוב ומדבר איתם, שעות! עד חמש אחר הצהריים זה היה נמשך. אני עצמי הייתי מכוון את השעה כדי לראות איך הוא עובר בכל פעם, היה זה מחזה נפלא.

יש סיפור ידוע על רבי שמואל, אבל אני ראיתי את זה בעצמי איך שזה קורה: ראיתי אותו הולך פעם ברחוב, הוא היה שקוע בלימוד... עם הידיים הוא היה 'עובד'... פתאום הוא נתקע בעמוד, אבל הוא חשב שזה ילד, אז הוא אמר "סליחה, סליחה סליחה", ככה הוא היה אומר כל דבר שלוש פעמים, ולאחר מכן אמר לעמוד "שלום, שלום שלום", והמשיך ללכת. אשרי עין ראתה!!!

תוך כדי אני נזכר בסיפור אחר, הוא ירד פעם במדרגות המפורסמות, והגיע לכיכר שם (כיכר ברטנורא) ליד הקיוסק, היה עומד ומדבר, היה לו קול חזק ושמעו אותו גם השכנים. לפעמים היו שומעים אותו עד הבית שלנו צועק פתאום "מה אתה מצשטל בכלל???". זה היה ביטוי שהוא הכניס לעולם הישיבות מצשטל... (משווה). ר' ברוך בער לא היה אומר את זה, הוא היה אומר באידיש 'צו שטעל'. רבי

שמואל היה זה שהשתמש במונח הזה גם בעברית. בכל אופן, פעם אחת בשעה ארבע וחצי אחר הצהריים שאל אותו בחור שאלה, שם בכיכר, ורבי שמואל שאג "מוכרחים לראות את הרשב"א בפנים. מוכרחים לראות את הרשב"א!". היו שם הרבה בחורים, אבל אחד מהם לא היה טיפש ואמר שאם רבי שמואל רוצה לראות את הרשב"א, הוא לא חושב פעמיים. התחיל הבחור לרוץ במעלה המדרגות, כדי להביא רשב"א מהישיבה.

אבל את השאגה של רבי שמואל שמע גם אחד השכנים מהבניין הסמוך, הוא ניגש לארון בביתו, הוציא רשב"א ירד במדרגות והגיש לרבי שמואל...

אמר לו רבי שמואל "תודה רבה לכם, באמת תודה, אבל בחור אחד כאן רץ עכשיו לישיבה להביא רשב"א, עוד מעט הוא יחזור בחזרה מתנשף ומזיע... אם הוא יראה שכבר יש לנו רשב"א, יהיה לו מפת נפש שהוא טרח לשווא, לכן קח בבקשה את הרשב"א ותחזיר אותו הביתה. אנחנו נחכה לבחור שיחזור מהישיבה עם הספר בידו".

רגיל היה על לשונו, כדאי לזכור את זה, אולי זה יבוא לכם לשימוש פעם: "כתוב בסידור לעולם יהא אדם!!! קודם כל דארף מען זיין א מענטש!". כלומר, תהיה קודם 'בן אדם', לפני הכל.

בכל אופן, נחזור לסיפור שלנו. אומר רבי שמואל לאבי המדוברת: "אתה שאלת אותי בשבע חקירות ודרישות, עכשיו אני רוצה לשאול אותך בחזרה.

"עבור מה אתה מברר על הבחור? כי אתה מחפש שידוך לבתך.... "תגיד לי, זאת הבעיה היחידה שיש לבת שלך? לבדוק כמה שעות הבחור לומד, איזו דרך יש לו בלימוד, אם הוא מבין את התשובות של ראש הישיבה... זה מה שחשוב בשביל האושר שלה בחיים? "אתה אולי אדם צעיר", אמר לו רבי שמואל, "אז כדאי שתלמד. למה אתה לא שואל אותי בנושאים שיותר חשוב לבת שלך לדעת? למשל, כמה פעמים בשבוע הבחור הזה מצחצח שיניים?..."

"למה אתה לא שואל אותי איך הבחור הזה מתנהג בחדר עם השותפים שלו בפנימיה? כשהוא בא בלילה והם ישנים, הוא דופק ומעיר אותם או שלפני שהוא נכנס לחדר הוא חולץ את הנעליים ומחזיק אותם בידי כדי לפסוע בעדינות ולא להעיר חלילה אף אחד? "כמה פעמים בשבוע, תסלח לי ידידי", כך הוא היה אומר רבי שמואל, "תסלח לי ידידי"... "כמה פעמים בשבוע הוא מחליף גרביים?... הוא

המשך בעמוד 30

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעיי"נ הרה"ח **בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל** זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

בפתח עומדת אשה שמברכת אותו לשלום. הוא שואל אותה: "מי את?" והיא משיבה לו, "הלא אני אשתך!". נזעק בנו של ר' שאול ושאל, "איך זה ייתכן?..."

הסיפור הנפלא שסיפר מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל לתלמידיו הקרובים, ועוד מאמרותיו הטהורות בענייני שמחה בעבודת ה' - מפי תלמידו חביבו הרה"ג משה סחייק שליט"א

יוחנן וסרמן

"וַיְהִי בַּבֶּקֶר וַהֲיָה הוּא יֹאחֵז" (דברים כ"ט, כ"ה)

עמדו שניהם כלא מאמינים, איך ייתכן שאבא צוחק, הוא הרי אף פעם לא ראינו שצוחק. מקטנות ראינו שהוא מאושר תמיד אבל לצחוק? הוא הסתיר את השמחה הפנימית העצומה שהיתה בו.

"אני זוכר שפעם בא הרב שטיינמן לשאת דברים בישיבה קטנה בה למדו הילדים שלי. הם סיפרו שחלק מהבחורים פחדו לשבת או לעמוד בפני הרב שטיינמן, כי חששו שהוא יראה את העבירות שלהם. היה פחד של ממש מפניו.

"כמו כן אני זוכר תקופה שבה הוא היה מתפלל שחרית במניין ותיקין שהיה בכלל הלפרין, ומנהגו באותה עת היה שבחזרת הש"ץ הוא היה מסתובב ופניו אל הציבור, והיה סוקר במבטו כל אחד ואחד מהמתפללים באופן פרטני. יכלו להרגיש אז בחוש, איך שברגע שהוא היה נותן עיניו באדם, היה חולף באותו אחד רעד, למרן היה מבט חודר ומטיל מורא.

"אבל אחרי שעלה להנהגה, הוא כנראה הבין ברוחב דעתו שמנהיג של כלל הציבור צריך להתנהג אחרת, ומיני אז הוא היה הרבה יותר חייכן ולבבי, והשמחה הפנימית שלו פרצה החוצה ונגלתה לעין כל".

אתה מוכרח לשמוח

"פעם דיברנו עם מרן על הנושא של שמחה בקיום המצוות, ושאלנו אותו. הרי יש נידון בפוסקים, מה קורה אם יורד גשם בלילה הראשון של סוכות, אחד יש לו גג לכסות את הסוכה והוא אכן מכסה אותה, והשני אין לו גג והגשם מרטיב אותה. אחרי שהגשם פוסק, בלילה הראשון צריך זה שהסוכה שלו רטובה והסכך שלו עדיין מטפטף, ללכת לאכול בסוכת חברו שהיא יבשה ובה לא מטפטפים המים.

אחד מבאי ביתו הקבועים של מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, היה הג"ר משה סחייק שליט"א, מחבר ספרי 'מזקנים אתבונן' ושאר ספרים המבוססים רובם ככולם על מה ששמע ולמד מפיו של מרן הגרא"ל זצ"ל.

בשיחה שקיימנו עם הרב סחייק שליט"א ביקשנו לשמוע מפיו על סודה של השמחה המיוחדת שתמיד שרתה על פניו של מרן זצ"ל. ואכן, הרב סחייק נענה לשאלתנו והשיב בצרור עובדות, סיפורים ואמרות ששמע וראה אצל מרן זצ"ל, בהקשר לנושא זה.

"אין ספק שהשמחה היתה מאפיין מאוד מאוד ברור אצל רבינו", הוא מאשר, "בכל פעם שראית אותו, העיניים שלו היו זורחות מאושר, על פניו נחה הבעת פנים של שמחה. לא זו בלבד, אלא גם אנשים שבאו בצל קורתו, הרגישו שהשמחה מתפשטת בלבם. כל מי שיצא מהבית, היה יוצא עם חיוך.

"זה המקום לציין שלא תמיד יכלו לראות את זה. לפני שעלה להנהגה, היה מרן זצ"ל מסתיר מאוד את השמחה שלו. כמובן שהיתה לו שמחה גדולה בקיום המצוות מגיל צעיר מאוד. הרי פעם כשהיה ראש ישיבה צעיר יחסית הגיע לסטייפלער, ודיבר איתו על זה שחייבים לעשות משהו כדי להכניס לרבים את המושג של שמחה בקיום המצוות. בעקבות אותה שיחה עם הסטייפלער הוא גם הדפיס מחדש את הספר 'אור השנים' שעוסק בנושא זה של קיום המצווה מתוך התרגשות ואהבת ה', וכתב מכתב כהקדמה נוספת לספר שבו הוא כותב שהרי עיקר עסק היהודי מבוקר ועד ליל בקיום המצוות, ומאחר וצריכים לקיים מצוות בהתרגשות, יוצא שאם עושה המצוות בלא שמחה יש חוסר ולכן וחייבים להשקיע בזה, ומי שמשקיע בזה יכול להתרומם עד מאוד.

בהקשר זה נציין, כי רבינו סיפר שהוא סיכם עם הסטייפלער שרבינו יעסוק בהדפסת הספר והסטייפלער יכתוב הקדמה על נחיצות הלימוד בו. לבסוף כתב רבינו הקדמה משלו וכשבא לסטייפלער שיכתוב גם הוא הקדמה כפי שסיכמו אמר לו הסטייפלער, שההקדמה הזאת כל כך טובה שאין צורך להוסיף עליה כלום...

"אבל כלפי חוץ לא יכלו כל כך לראות את השמחה הזאת. שמעת י מבנו מרן הגאון רבי שרגא שטיינמן, שהוא מספר שאחרי שאביו זצ"ל עלה להנהגה, הוא ראה תמונה שלו כשהוא צוחק, הוא ניגש עם התמונה לאמו ע"ה, ואמר לה "אמא תראי! אבא צוחק!", וכך

"לאחר שהספר התפרסם, התקשר אלי הרה"ג ר' יעקב פוזן, מהוצאת הספרים 'פה נוף', וסיפר לי סיפור יפה.

"את הווארט הזה של הרב שטיינמן, כתבתי לפני כמה שנים בהגדה של פסח מדברי הרב שטיינמן בשם 'בצלו חמדתי'..." הוא מספר, "באותה העת נסעתי לבית החולים קפלן ברחובות, לבקר חבר ששכב מאושפז ועבר בדיקות רבות.

"הגעתי אליו ושאלתי אותו למה הוא התאשפז ומה קרה לו... השיב לי היהודי שהוא לא יכול להזיז את הרגליים. עשו לו בדיקות ולא מוצאים כלום, בדקו עוד כיוונים לקחו ביופסיות, עשו MRI אין לרופאים שום הסבר למה הוא לא יכול להזיז את הרגליים רח"ל..."

"השתתפתי בצערו, איחלתי לו החלמה ונתתי לו במתנה את הספר החדש שהדפסתי, ההגדה של פסח החדשה..."

"אחרי שבועיים אני רואה את היהודי הזה מהלך ברחובה של עיר כאחד האדם... שאלתי אותו, תגיד לי, ידידי מה זה? הצליחו למצוא את הבעיה סוף סוף? פתרו את הבעיה???"

"סיפר לי החבר דבר פלא. הוא אמר לי שהוא שכב בבית החולים וקרא את ההגדה של פסח שהבאתי לו עם כל הווארטים והסיפורים, והנה הוא הגיע לווארט הזה של הרב שטיינמן שאומר שיהודי צריך תמיד לשמוח, ויכול אפילו להכריח את עצמו לשמוח כפי שביאר עם המשל על הסטירה.

"הוא חשב לעצמו, הרי אני שוכב בבית החולים לא יכול לזוז, קשה לי להתרכז אני לא יכול ללמוד, אבל לשמוח אני יכול... כך הוא התחיל פשוט להשקיע מחשבה בזה ולשמוח בעצם היותו יהודי שזוכה לעשות את רצון הבורא..."

"וראה זה פלא, את אט החלה התחושה לחזור לרגליים שלו, הוא התחיל להניע אותם, ובתוך ימים כבר הצליח ללכת. הרופאים אמרו לו שילך הביתה. אין להם כבר מה לעשות איתו בבית החולים, ולמרות שהם מאוד היו רוצים לדעת מה קרה כאן, הם מבינים שהפעם הם יישארו כנראה עם שאלה שאין עליה תשובה... מסתבר שהשמחה עצמה היא זאת שריפאה אותו. הפלא ופלא."

מלך ליום אחד

"בהקשר זה מספר לנו הרב סחייק את הסיפור הבא, אותו זכה לשמוע כמה פעמים מפיו של מרן הגרא"ל בעצמו, וכך היה מרן מספר..."

"לפני כארבע מאות שנה, היה בפולין יהודי בשם ר' שאול וואהל. הוא היה תלמיד חכם מובהק וירא שמים גדול, ובשלב כלשהו הוא החליט להשתלם בחכמת הקבלה, ולשם כך נסע לאיטליה שהיתה אז מרכז רוחני גדול מאוד וחיו בה גדולי המקובלים.

"פולין עצמה היתה אז מדינה מאוד מפגרת, רוב האוכלוסיה שלה היתה נבערת מדעת, ולכן כל האצילים הפולניים ומי שהיתה בידו יכולת, היה שולח את הילדים שלו לאיטליה כדי לרכוש השכלה.

"כך קרה שבעודו באיטליה פגש ר' שאול וואהל כמה אצילים פולניים, התפתחה ביניהם שיחה ומאז הוא התחבב עליהם מאוד והיה לאחד מידיהם כשהוא שקוע בעולמו שלו בלימוד התורה והם

"דנים הפוסקים בשאלה אם עליו לברך על הסוכה הזאת או לא, כי הרי השמחה אינה שלמה, מאחר והוא נאלץ לגלות לסוכתו של החבר.

"אומר ה'חיי אדם' והביאו המ"ב סימן תר"מ ס"ק - כ"ז, שאמנם יש בעיה לברך, אבל בכל אופן, מי שהוא בעל נפש יתעלה מעל כל המחשבות הללו, ויביא את עצמו לידי שמחה למרות שהוא נמצא בסוכה של מישהו אחר - ואז יברך..."

"שאלנו את מרן, האם אפשר לומר את אותו הדבר גם על מצוות אחרות. האם כל מצוה שאדם רוצה לשמוח הוא יכול לחייב עצמו לשמוח, גם כשלפעמים המצווה באה בקושי רב, קושי פיזי ונפשי, איך אפשר לשמוח?"

"ענה לנו מרן בשאלה מאוד פשוטה: אם יבוא אליך מאן דהו וישאל אותך אם אתה רוצה לקבל סטירת לחי. מה תענה? כמובן שכולנו אמרנו פה אחד שאף אחד אינו מעוניין לקבל סטירה.

"ואם אותו אדם מתברר כמיליונר גדול, והוא מבטיח לתת לכם סכום של מיליון דולר עבור הסטירה, מה אתם אומרים, תסכימו? בוודאי שכן, ולא עוד אתם תשאלו אותו אם אפשר אולי לקבל שת"י סטירות ולקבל שני מיליון דולרים..."

"למה? כי יתברר לכם שהסטירה אומנם כואבת וגם משפילה, אבל התמורה שמגיעה בעקבותיה מצדיקה את הכאב וההשפלה עשרת מונים.

"כך צריך האדם לחשוב על כל מצווה שהוא מקיים. זה קשה? נכון! אבל אתה מקבל על זה מיליון דולר! איך אפשר שלא לשמוח?"

"בהזדמנות אחרת הזכיר מרן זצ"ל את דברי החובת הלבבות שאומר, שאין בעולם הזה שום פעולה שאינה בגדר של מצוה או חלילה עבירה. אין אמצע, כל פעולה אם היא נעשית לשם שמים היא מצוה ואם חלילה היא נעשית לשם שמים או שלא כהלכה, היא עבירה.

"ומאחר שאחד הפרטים בקיום המצווה הוא לקיים אותה בשמחה, ממילא מגיע האדם מכך שהוא ישמח כל היום כולו..."

"לאחר מכן אמר מרן שזאת דרגה גבוהה ולא כל אדם זוכה להחזיק בהרגשה הזאת שכל מעשיו הם מצוה ולשמוח בהם, ולכן העצה לאנשים שלא זוכים לכך היא לחזק בלב את ההרגשה שהקב"ה בחר בנו מכל העמים, וההרגשה הזאת שאני מיוחד והקב"ה בחר בי באופן אישי לעבוד אותו ולשרת אותו, זה דבר שצריך לשמוח מאוד את האדם.

"שאל אחד הנוכחים, אבל הרי הקב"ה לא בחר רק בי, הוא בחר בכל העם היהודי יש עוד מיליוני אנשים כמוני.

"השיב לו מרן זצ"ל: ומה בכך, וכי עינך צרה בשל אחרים. הקב"ה בחר בך באופן אישי ובחר גם בהם, אתה צריך לשמוח וגם הם צריכים לשמוח."

רפואה פלאית

"את הדברים הללו", ממשיך הרב סחייק לספר, הדפסתי בעבר בספר שכתבתי על חג הסוכות במשנתו של מרן זצ"ל."

בעולמם שלהם. הוא שמר על הקשר מתוך הבנה שביום מן הימים יוכל להשתמש בקשרים אלו לטובת העם היהודי.

"ויהי היום, אחרי שנים, אירע שמת הקיסר הפולני, והיה צורך למנות מלך חדש, שכן החוק באותם ימים קבע שמיד עם מותו של המלך ימנו אחר תחתיו

"הבעיה היתה שהתפתח ויכוח בין קבוצות שונות של אצילים ובעלי שררה, אלו טענו שצריך למנות מלך כזה ואלו טענו שדווקא אחד אחר יותר מתאים לתפקיד, ומאחר והתקשו להגיע להסכם הציעו לדחות את מינוי המלך למחרת היום.

"אולם החוק שם חייב שלא יעבור לילה בלי שיהיה מלך בארץ פולין. ולכן החליטו למנות מלך זמני. עם זאת, הם הבינו טוב מאוד שכל אחד מהם שיתמנה לתפקיד באופן זמני, יקבל באותו הרגע את כל סמכויות המלוכה לידיו, ואף אחד לא יוכל לחייב אותו להתפטר, ולכן חיפשו מישהו נאמן שלא יבגוד בהם, ומצאו את ר' שאול וואהל שרבים מהאצילים הכירו אותו וסמכו עליו, וגם העובדה שהוא היה יהודי הרגיעה אותם, כי הם הבינו שיהודי לא יוכל להשתלט על פולין כולה ולמלוך בה נגד רצון כל האצילים הפולניים..

"וכך הפך ר' שאול למלך פולין למשך יום אחד ולכן מאז קראו לו וואהל דהיינו שר ומלך. האגדה מספרת שבאותו הלילה הוא עבר על ספר החוקים של פולין, ותיקן את כל הסעיפים שהיו נגועים באנטישמיות קשה, וכך למעשה סייע רבות לבני עמו היהודים מתוקף מעמדו כמלך, כשהשינויים הללו נשארו גם אחרי שהוא התפטר מהתפקיד.

"מרן הגר"ל היה אומר, אמנם הקרבה לגויים יכולה להניב תועלת לביטול גזירות וכדו', אך 'אליה וקוץ בה', היא יכולה גם להיות מאוד מסוכנת, וכך אירע לר' שאול שהוא נקלע לבעיה גדולה מאוד.

"ביום מן הימים המלך קרא לו ועל פניו נהרה של שמחה... "חשבתי על רעיון נפלא" אמר המלך, "ואין לי שום ספק שאתה תהיה מאושר כשתשמע עליו. אני חושב להשתדך איתך. הבת שלי והבן שלך שידוך מושלם. בתי כלילת המעלות, היא נסיכה אמתית, והבן שלך הרי הוא עלם צעיר, יפה תואר, משכיל מאוד ונעים הליכות. שידוך מושלם... "הדיבור נעתק מפיו של ר' שאול. הוא שתק ולא אמר דבר, ומיהר לשוב לביתו בעודו מנסה לטכס עצה איך יוכל להימלט מפני הרעה מבלי לפגוע בכבודו של המלך ולחייב את ראשו למלכות.

"בצר לו החליט לעשות מעשה לחתן את בנו במהירות, עוד הערב, ומחר הוא יגיד למלך שבנו כבר נשוי לאשה.

"אבל היכן ימצא כלה מתאימה לבנו? הרי הוא כזה בחור מוכשר ומיוחס לא כל אחת מתאימה לו...

"לבסוף החליט לגשת לבית החולים המקומי, לחפש נערה יהודייה שסובלת ממחלה קשה, והנערה שתהיה חולה במחלה קשה וסופנית ל"ע, היא תהיה הכלה. כך הבן שלו יהיה נשוי, ובתוך זמן קצר יהפוך

לאלמן ויכול להתחתן ברוגע ובנחת בבוא העת והזמן המתאים... "ניגשו לבית החולים, מצאו נערה שכל הרופאים נואשו מלהציל את חייה, ועשו חתונה קטנה וחפוזה, כשלאחריה חוזר החתן אל ביתו, והכלה הטרייה נשארת עם חוליה האחרון על המיטה בבית החולים. "למחרת בבוקר ביקש ר' שאול להיפגש עם המלך, ואמר לו: "אדוני המלך ירום הודו, איני יודע איך אוכל לאכזב אותך, אבל הבן שלי כבר נשוי. אתמול נעתק הדיבור מפי כי לא ידעתי איך לומר לך את זה, כשאתה היית כל כך שמח מהרעיון המוצלח..."

"שמע הקיסר את הדברים, הוא אכן התאכזב מאוד, אבל הבין שהשידוך אינו בר ביצוע, ומיהר לוותר על הרעיון מבלי שיעלב או יפגע מהסירוב של ר' שאול."

שידוך משמים

"עוברות כמה שנים, והנה נקישות על דלת הבית. בנו של ר' שאול, ניגש לפתוח את הדלת ובפתח עומדת אשה שמברכת אותו לשלום.

הוא שואל אותה "מי את?" והיא משיבה לו, "הלא אני אשתך!" "נזעק בנו של ר' שאול ושאל, "איך זה ייתכן? הרי היית חולה סופנית, אף אחד מהרופאים לא נתן תקווה שתחיי..."

"השיבה לו אשתו ואמרה: "אכן, הייתי חולה אנושה, אבל אז הגעת והתחתנת איתי. אני חשבתי לעצמי איזו בת מזל אני, זכיתי להתחתן עם הנער הכי מוצלח בכל פולין, זכיתי להתחתן עם הבן של ר' שאול וואהל, יש לי חתן תלמיד חכם מופלג, ירא שמים, יפה תואר, עלם חמודות. מי יכולה להיות בת מזל יותר ממני?"

"המחשבה הזאת שמחה אותי, והשמחה נתנה לי את הכח להתגבר על החולי ולהחלים ממנו. זה לא קרה ביום אחד, זה לקח כמה שנים, אבל עכשיו אני בריאה כאחד האדם וכעת באתי לחיות בצל קורתך, כי אתה בעלי ואני אשתך!"

"כמובן שר' שאול ובנו לא חשבו לבטל את הנישואין רק בגלל שהכלה הבריאה, אבל היה בלבם חשש מי אומר שהיא מסוגלת ללדת ילדים אחרי שהיתה חולה אנושה כל כך.

"בשלב זה גם התברר להם שהיא היתה בת משפחתו של הרמ"א, הם פנו אל הרמ"א ושאלו אותו כיצד לנהוג. אמר להם הרמ"א שהם יזכו לילדים, וכך היה ומאותו שידוך מאולץ שהיה לבנו של ר' שאול והאשה שהבריאה נולדו תאומים, ונולדו להם בנים ובני בנים, שנקראו משפחת תאומים והיו מרבני העיר בריסק במשך דורות רבים. והיה מרן הגר"ל מסיים את הסיפור הצדיקים שולטים על הטבע, הרמ"א פסק שיהיו ילדים אז היו ילדים.

"ומכל מקום לענייננו גם כאן, רואים שהשמחה שהכניסה אותה נערה בליבה ריפאה אותה כנגד כל הסיכויים. ולוואי ונזכה גם אנו לעשות המצות בשמחה ולזכות לרפואות וישועות ברוחניות ובגשמיות."

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

"דע לך, שעשיתי בשבילך דבר מאוד גדול שלא עשיתי לאף אדם לפניך, ואפילו לרבנית שלי אני לא נותן כזה דבר יקר! אני נתתי לך את השעה הראשונה של השנה! השעה הראשונה של השנה זה הזמן הכי יקר אצלי, ובמקום להשקיע אותה בתורה ועבודה, החלטתי להקדיש אותה עבורך. בתמורה, אני מבקש ממך דבר אחד! אל תשכח אותי!"

קווים לדמותו הפלאית ורבת ההוד של הרבי הקדוש מסקולען זיע"א, מפי נכדו חביבו הרה"צ רבי אליעזר זוסיא שטערן שליט"א | מאמר שלישי בסדרה

יעקב א. לוסטיגמן

שמאל, לפני שהיה מסתפר היה אומר לשם ייחוד ומזכיר את כל הלאווים של פאת הראש והזקן, וגם מזהיר את מי שסיפר אותו שייזהר מאוד שלא לגלח את השער האסור בגילוח. הוא לא היה מזיז אצבע בלי לחשבן איזה מצווה הוא מקיים בפעולה הזאת.

פסוק אחד

סיפרו לי אחיינים שלי, בני אחותי הנשואה לבנו, הרבי מסקולען ירושלים שליט"א את האנקדוטה הבאה. דרכו של סבא היתה שה'טיש' של ליל שבת היה מתחיל בשעה מאוחרת, והיה נמשך עד השעות הקטנות של הלילה. כמובן שבהתאם לכך גם מספר האנשים ב'טיש' לא היה גדול במיוחד. בסיומו ש ה'טיש' היה הקהל הולך הביתה, והוא, הרבי, היה נכנס לחדרו שם היה עושה 'השלמות'. אם הוא לא הספיק לומר 'שיר השירים' בערב שבת או בליל שבת לפני ה'טיש', זה היה הזמן שבו היה משלים. כמו כן היה אומר בזמן הזה את הזוהר שנהוג לומר לפני הקידוש, וכן היה טועם מעט פירות, תפוח, ענבים וכדו' להשלים מאה ברכות ועוד. בשלב הזה נשאר איתו רק אנשים בודדים, ה'הויז בחור', הנכדים שהיו במקום ואולי עוד איש אחד או שניים.

בשבעות האחרונים הבאנו כאן ב'לקראת שבת' חלקים מתוך שיחה מרתקת שקיימנו עם הרה"צ רבי אליעזר זוסיא שטערן שליט"א, נכדו חביבו של כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען זצוק"ל, בן לחתנו אב"ד סקולען בני ברק שליט"א, וחתנו של כ"ק מרן אדמו"ר מפיטסבורג זצ"ל.

במהלך השיחה, שמענו עובדות רבות מפי הרב שטערן, והפעם נתמקד בדרך העבודה של סבו, והאופן בו היה מתייחס לכל סדר היום שלו כמקשה אחת של עבודת ה' זכה וטהורה:

"ההסתכלות של הסבא זיע"א על כל פעולה שעשה בעולם הזה", אומר הרב שטערן, "היתה הסתכלות של תורה ועבודת ה'. הוא לא היזי אצבע, אלא אם כן הגיע להחלטה שזה רצון ה'.

בהתאם לכך, הוא גם היה אומר 'לשם ייחוד' כמעט לפני כל פעולה שעשה. המנהג היה שהחתנים היו באים אליו בערב ה'שבת אופרוף', שיחבשו את השטריימל לראשם בפעם הראשונה. הוא היה מוציא את השטריימל מהקופסא, ואומר לחתן לומר "לשם ייחוד קודשא בריך הוא.... וציוונו לכבד את השבת כמו שנאמר "וכיבדתו מעשות דרכיך" - שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך בחול, ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו..."

אפילו פעולה כזאת פשוטה כמו חבישת השטריימל, נחשבה אצלו למצווה קדושה ונשגבה שיש לקיים אותה עם כל הלב וההתרגשות. כבר הזכרתי בשיחה הקודמת שכל פעם לפני שהיה שר, היה אומר 'לשם ייחוד' כי ב'חרדים' כתוב שכששרים צריך לכוון על מצוות אהבת ה'.

כמו כן היה אומר לשם ייחוד לפני כל פעולה שעשה... אני אתן כאן כמה דוגמאות כדי לסבר את האוזן, אבל זה באמת רק מקבץ קטן שמייצג את כל שאר ההתנהלות שלו לאורך היום:

לפני שהיה שוטף את הפנים בבוקר היה אומר 'לשם ייחוד' לקיים מצוות "היכון לקראת אלוקיך ישראל", כמו שנפסק בשולחן ערוך. לפני שהיה מצחצח שיניים היה אומר 'לשם ייחוד' לקיים מצוות 'ימלא פי תהילתך', שוב, כמו שנפסק בשו"ע. כשהיה לובש את בגדיו היה אומר 'לשם ייחוד' שציוונו על ידי חכמינו ללבוש ימין קודם

נכנס גיסי לחדר קבלת הקהל, אבל גם הוא היה ריק, והדלת השניה שלו היתה פתוחה לסלון של הבית. הרבי גם לא היה בסלון, אבל הדלת היתה פתוחה לחדר המדרגות... הגיס שלי נורא נבהל, זה היה נראה שמישהו פרץ פנימה אל תוך הבית וחטף את הרבי חלילה

לרחם. להתפלל אני לא יכול, ללמוד אין בי כח, במקום לשכב בטל אני מרחם על יהודים וזוכה לקיים מצווה חשובה... כך הגעתי לחשוב על הבחור המבוגר הזה, ולבי נמלא רחמים עליו. חייבים לעזור לו, הוא באמת סובל מאוד!"

"שוב יש לנו כאן הצצה קטנה מבעד לחרכים, להבין אפס קצהו מההנהגות הקדושות של הרבי זצ"ל, שגם כשהיה נראה שהוא כביכול בטל ממצוות, כשהוא הולך ממקום למקום וכדו', הראש שלו היה מלא בקיום מצוות על ידי מחשבה, לרחם על הזולת, לאהוב את ה', לפחד מפניו, להאמין במציאותו, להאמין בייחודו ועוד ועוד. כי כל רגע מחייו היה קודש לה'."

'פיקטשער מאכער'

"היה זה תקופה קצרה אחרי החתונה שלי, בחג הפסח. הוזמנתי עם רעייתי, לשהות בפסח בבית הסבא והסבתא שעוד היתה אז בחיים. "באותה הפעם זכיתי יחד עם רעייתי לשמוע ממנו דבר נפלא, כיצד צריכה להיות ההסתכלות שלנו על בני אדם. מה זה בכלל בן אדם, ואיך צריך להתייחס למושג הזה - יצור אנושי..."

היה זה בשעה שישבתי עם הסבא בעת רצון מיוחדת, הוא הסביר לי אז את הסוד הטמון מאחורי הלחנים שהולחנו במקומות שונים, והרעיון שלכל לחן וניגון יש את המקום שלו והזמן שלו - אותה שיחה שהזכרתי בפעם הקודמת ושיפרתי עליה בהרחבה.

"רעייתי שתחי' רצתה מאוד לצלם את השיחה הזאת שאני יושב עם הסבא, היא התקרבה בשקט כדי שלא להפריע, וניסתה לצלם מרחוק, אבל הרבי הרגיש בכך ושאל "מה זה בידה, 'פיקטשער מאכער'???" כלומר מצלמה, והיא השיבה שכן, זאת אכן מצלמה... השיב לנו הרבי ואמר: "בעצם מה רואים בתמונה? שתי עיניים ואף!"

באחת הפעמים שאל הרבי את הנוכחים המועטים "נו, אמרתם את הזוהר של ליל שבת?", הם השיבו בשלילה, הורה להם הרבי לפתוח את הסידורים, ולומר יחד איתו את הזוהר... אבל מה עושים לפני שאומרים זוהר? צריכים לומר 'לשם ייחוד' כי מקיימים מצוות תלמוד תורה כמו שנאמר 'ולמדתם אותם'... 'ושמרתם לעשותם'.

נענה ה'הויז בחור' ואמר: "אני איני צריך לומר 'לשם ייחוד' כי הרי ממילא אני לא מבין אף מילה מדברי הזוהר הקדוש, ואם כן אין זה בבחינת לימוד תורה אצלי אלא סתם אמירה של מילים קדושות, ואיך אוכל לומר לשם ייחוד של לימוד תורה???"

ענה לו הרבי מיניה וביה: "הרי הזוהר מתחיל בפסוק "זכור את יום השבת לקדשו", את הפסוק הזה אתה כן מבין, נכון? אם כן בוודאי שאתה צריך לומר 'לשם ייחוד' על תלמוד תורה..."

"אני חייב להדגיש שהדברים לא נאמרו בבדיחות או בדרך צחות", מחדד הרב שטערן. "זה היה ברצינות גמורה, גם לשיטתו של הבחור שחושב שאמירת זוהר אינה לימוד תורה, לומר פסוק אחד מהתורה זה בוודאי לימוד תורה לפי כל הדעות, ואם כן צריכים לומר קודם לשם ייחוד ולהתכוון כראוי לכבוד קיומה של מצווה חשובה כל כך..."

אל תתייאש

שמעתי מאחי רבי מנחם זאב שליט"א שהוא שמע מבחור שלמד בישיבת מיר-פלטבוש מעשה נורא שאותו בחור שמע מפיו של ראש הישיבה הגאון הגדול רבי שמואל בירנבוים זצ"ל. פעם בא ראש הישיבה לבקר בחור מיישיבתו שהיה חולה מאוד ל"ע. הבחור היה מאוד חלש ובקושי הצליח לדבר, אבל לאחר מאמץ הצליח לבקש מראש הישיבה טובה... "יש בישיבה בחור אחד, מבוגר מאוד, ועד כה לא נמצא לו שידוך... אני מבקש שראש הישיבה ידאג שמישהו יחשוב עליו וישקיע בחיפוש שידוך עבורו כי הוא ממש מסכן וסובל מרווקות ממושכת כבר הרבה שנים."

תמה רבי שמואל ושאל את הבחור... הרי אתה עצמך שוכב במיטה וסובל ייסורים קשים. מה פתאום אתה חושב על בעיות של אחרים? אולי לא הכרתי בך קודם לכן ובעצם אתה צדיק נסתר וכן עליה מיוחד שגם בשעת צרתו הגדולה עסוק בלדאוג לזולת???

השיב הבחור כך: "אתמול בא הרבי מסקולען לבקר אותי, וכשראה שאני שוכב כך מסובל בייסורים, אמר לי ווארט מאוד חזק..."

"הוא ציין את מאמר חז"ל שאמרו ש"אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתייאש עצמו מן הרחמים".

"אמר הרבי מסקולען פשט חדש במימרא הזאת: גם כשאדם נמצא ברגעיו האחרונים עלי אדמות, אל יתייאש מלרחם על אנשים אחרים שמתמודדים עם קשיים משלהם. זה שלי קשה ואני סובל, זה לא אומר שאני לא צריך לרחם על אנשים אחרים שסובלים. את ההנהגה הטובה והמצווה לרחם על הבריות אפשר לקיים גם כשאתה עצמך זקוק לרחמים מרובים!"

"מאז ששמעתי את הווארט הזה מהרבי מסקולען, אני לא מפסיק לחשוב כל הזמן על כל מיני אנשים מסכנים, ולרחם עליהם, פשוט

"המילים האלו חדרו עמוק אל תוך לבי, ולא יכולתי לשכוח אותן. זה כל הזמן הדהד בי: "תזכור אותי, אל תשכח אותי", הרגשתי שאני באמת כל כך חשוב לרבי, שהוא באמת מודאג מהעתידי הרוחני שלי והוא מאוד רוצה שצעד בדרך טובה וישרה. ההרגשה הזאת לא נתנה לי לחזור לאותו מסלול שעליו צעדתי קודם לכן, הייתי חייב לשנות כיוון, ואכן ב"ה זכיתי להשתנות מן הקצה אל הקצה..."

שלא יצטער

המנהג בסקולען הוא שבימי הסליחות, כשאומרים לקראת הסוף 'עננו ה' עננו וכו', אומרים את הפיוט הזה חזן וקהל. מנהג זה לקוח מחצר הקודש רוז'ין, אליה השתייכו אבותי אדמו"ר הרבי הראשון מסקולען רבי אליעזר זוסיא זיע"א ואביו רבי ישראל אברהם שהיה מרא דאתרא בעיר סקולען, והיה חסידם של אדמו"רי בוהוש וסדיגורא.

גם סבי, רבי ישראל אברהם זיע"א נהג כמו אביו, והיה אומר בכל שנה את הפיוט הזה קטע אחרי קטע, חזן וקהל.

והנה שנה אחת פתאום שינה ממנהגו... הוא התחיל כמו בכל השנים ואמר את רוב הפיוט חזן וקהל, אבל כשהגיע לקראת הסוף פתאום החל להגיד את שארית הפיוט באמירה רגילה כמו שאומרים ברוב המקומות בלי להמתין לקהל שיחזור אחריו.

זה היה פלא גדול. הרי הסבא היה דבוק מאוד במורשתו של אביו, והיה נזהר שלא לשנות מהמנהגים של אביו וכו', והנה פתאום הוא משנה מנהג בצורה שלא ברורה ואף אחד לא מבין מדוע...

היה שם אחד מהחסידים שלא יכול היה לעמוד בפני הסקרנות. הוא נכנס אל הקודש פנימה וביקש: ילמדנו רבינו, מה ראה לשנות את המנהג שנהג כל הימים כדרך שנהג אביו הקדוש???"

השיב לו הרבי תשובה ששוב, פתחה לנו צוהר קטן לעולמו הפנימי... "השנה הרי אירע כאן מקרה מצער ל"ע, ויש לנו פה אלמנה בעזרת הנשים, ויתומים שמתפללים בבית הכנסת..."

"מה כתוב המשך הפיוט הזה? "עננו אבי יתומים עננו, עננו דיין אלמנות עננו". אני חושש מאוד שכשאלמנה תשמע "דיין אלמנות", וכשיתומים ישמעו "אבי יתומים", הם יחשבו לרגע על הצער הפרטי שלהם, הם יזכרו במצב הטראגי שלהם... אני לא רוצה לקחת חלק בגרימת הצער הזה... אם הם יקראו ב'סליחות' ויגיעו לאותן מילים בעצמם, אין הדבר תלוי בי, אבל שאני אכריז זאת בקול רם ועל ידי כך אגרום להם צער? לא ולא! זאת לא אוכל לעשות!..."

הרבי נחטף?

אסיים בסיפור מרטיט, שמראה עד כמה היה יראת חטאו קודמת לחכמתו, ובאלו רמות של נקיות היה הסבא מקפיד להישמר...

כבר סיפרתי שאחותי הגדולה, הנשואה לדודי אח אמי, הרבי מסקולען ירושלים שליט"א, היתה מתגוררת בבתו של סבא, שהיה גם סבא שלה וגם ה'שווער' שלה. דווקא בגלל זה נבחר בנו הרבי ירושלים להתגורר בביתו מכל בניו האחרים, כי רעייתו היתה נכדה

את זה אפשר לצלם גם בגן החיות. גם לבעלי החיים שם יש אף ושת עיניים..."

"אם רוצים תמונה של בן אדם", הוא אמר במתק לשונו, "צריכים לפתוח 'חובת הלבבות', צריכים להסתכל ב'מסילת ישרים' - שם רואים איך נראה בן אדם... רואים את הלב של האדם, לא רק העיניים והאף... ה'פיקטשער מאכער' הזה לא מייצר תמונה של בן אדם... רק עיניים ואף הוא מראה..."

"ובכל זאת, הוא לא התנגד לעצם הצילום, רק ל'עסק' שהיו עושים מזה. רעייתי אכן צילמה את הרגעים הנשגבים הללו, תמונה שתמיד כשאני רואה אותה היא מעלה בלבי רגשות חבויים של געגוע עז לסבא הקדוש ולרגעים הנשגבים שחוויתי במחיצתו..."

אל תשכח

זכורני שבאחת השנים, בליל התקדש החג של ראש השנה, ביקש הרבי לשוחח עם אחד הבחורים שהשתייך לחצר הקודש סקולען ושהה שם בצל הקודש בראש השנה. זה היה ממש עם רדת הלילה, לפני שהתפללו ערבית.

היה זה בחור שלא היה ידוע כאחד הבחורים הטובים ביותר. הוא הסתובב עם חברים לא הכי טובים וגם נראה בהתאם, אבל עדיין שמר על המסגרת והרגיש קשור לרבי ולחסידות.

במשך שעה שלימה שוחח עמו הרבי, ואף אחד לא הבין על מה הם מדברים, ומה פתאום בחר הרבי לשוחח דווקא איתו בזמן הנשגב והמיוחד הזה.

אחרי ה'ימים טובים' של חודש תשרי הגיע הבחור לארץ הקודש, נכנס לאחת הישיבות פה בארץ, ושקד על תלמודו, עלה ונתעלה עד שהפך לבחור מצוין שבמצוינים ובהמשך הקים בית נאמן בישראל על אדני התורה והחסידות, אברך ירא ושלם.

תמיד היתה לי הרגשה שהשינוי הגדול שחל באותו בחור, התחולל בעקבות השיחה ששוחח עמו הרבי, אבל לא העזתי לשאול אותו על כך.

והנה, לפני שבועות אחדים יצא לי לפגוש את האברך הזה, אחרי תקופה ארוכה שלא ראיתי אותו... החלטתי שאם לא עכשיו אימתי. אני חייב לשאול אותו על מה הוא שוחח עם הרבי בליל ראש השנה, והאם אכן יש קשר בין אותה שיחה לבין השינוי הגדול שהתחולל אצלו שבועות אחדים לאחר מכן.

השיב לי הבחור תשובה שבתחילה מאוד אכזבה אותי: "אני לא זוכר שום דבר ממה שדיבר אתי הרבי באותה שיחה", הוא אמר לי, אבל מיד הוסיף: "מה שאני כן זוכר זה שאחרי שעה שלימה ששוחחנו, הרבי הביט אל תוך עיני ואמר לי: 'דע לך בני, שאני עשיתי בשבילך דבר מאוד גדול שלא עשיתי לאף אדם לפניך, ואפילו לרבנית שלי אני לא נותן כזה דבר יקר!'"

"אני נתתי לך את השעה הראשונה של השנה! השעה הראשונה של השנה זה הזמן הכי יקר אצלי, ובמקום להשקיע אותה בתורה ועבודה, החלטתי להקדיש אותה עבורך. בתמורה, אני מבקש ממך דבר אחד! אל תשכח אותי!"

כשהגיע לקומת הקרקע, מצא את אביו עומד על יד הדלת הראשית של הבניין, יהודי בגיל תשעים, מנסה לדחוף חתיכת 'טישו' לתוך הלשונית של הדלת.

שאל אותו "אבי מורי, מה אבא עושה כאן? איך הגעת לכאן בכלל???"

השיב לו הרבי בחוסר הבנה: "מה זאת אומרת, הרי אמרת שאתה הולך לרופא השיניים, אני חשבתי שנשארתי בבית לבדי עם רעייתך, נכדתי, ומאחר וחששתי לאיסור 'ייחוד', מיהרתי לפתוח את כל הדלתות המובילות אל הרחוב. אלא שהדלת הזאת נטרקת מעצמה ולכן אני מנסה להכניס 'טישו' בלשונית, כדי שהיא לא תוכל להינעל ולא יהיה חשש של ייחוד..."

זה נקרא 'יראת חטא' כפשוטו. יהודי בן תשעים, מדובר בנכדה שלו, היו בבית גם ילדים ובכלל זה בית שמסתובבים בו עוד אנשים, האחות שלי ובעלה התגוררו בכלל קומה מעל הרבי, באגף אחר לגמרי של הדירה, יש את כל ההיתרים ההלכתיים הנדרשים, אבל הוא לא עושה שום חשבונות, פותח את כל הדלתות ויורד מספר קומות במדרגות, רק כדי שלא יהיה חשש קל שבקלים מפני איסור ייחוד.

הרגיע הבן של אביו ואמר לו שאל חשש, חלילה לא עלתה על דעתו להשאיר אותו בבית לבד עם הנכדה. הוא בכלל מתכוון ללכת לרופא השיניים רק בעוד כמה שעות, עכשיו עוד לא שבע בבוקר, רופאי השיניים עוד לא עובדים בשעה כזאת מוקדמת, הוא רק ביקש ברכה לקראת הטיפול שהוא אמור לעבור בעז"ה בהמשך היום, ואין שום חשש של ייחוד חלילה וחלילה. רק אחרי ששמע הרבי את כל ההסבר המפורט, נחה עליו דעתו והוא הסכים לחזור הביתה ולסגור אחריו את כל הדלתות...

וממילא לא היתה זו אשה זרה שתתגורר בבית הרבי. וכך סיפר לי גיסי שליט"א:

דרכו של הרבי היתה שהוא היה יוצא לפנות בוקר לעשות הליכה רגלית, כדי לחלץ עצמות לפי הוראת רופאיו. הוא כבר היה אז כבן תשעים, וההליכה היתה די קשה עבורו, אבל חזקה עליו מצוות הרופאים לצאת ולחלץ עצמות. בנו, גיסי, היה מלווה אותו ובכוונה נבחרה שעה זו של לפנות בוקר שהרחובות נקיים ואין חשש של מראות אסורים.

באותה העת, אירע פעם שהבן היה צריך לצאת לרופא השיניים, ולכן כשחזר עם אביו מההליכה הרגלית לפנות בוקר, אחרי שהאבא התיישב לנוח, הוא אמר לו שיש לו היום תור לרופא שיניים, והוא מבקש שאבא יברך אותו שהטיפול יעבור בקלות ויביא תוצאות טובות בסייעתא דשמיא...

הרבי אכן בירך אותו, והגיס שלי פנה לעיסוקיו להתכונן לתפילה. אחרי כמה דקות הוא חוזר לחדרו של אביו, כדי לבדוק שהוא מסתדר ולראות אם הוא זקוק לעזרה כלשהי, והנה האבא נעלם, ודלת החדר נותרה פתוחה.

חשב הרבי מירושלים שליט"א אולי יצא אביו מהחדר ונמצא בחדר הסמוך, הרי הוא בקושי יכול ללכת, נו, כמה הוא כבר יכול להתרחק? סמוך לחדר השינה היה ה'הול', אבל גם הוא היה ריק מאדם ודלתו היתה פתוחה לחדר קבלת הקהל של הרבי. נכנס גיסי לחדר קבלת הקהל, אבל גם הוא היה ריק, והדלת השניה שלו היתה פתוחה לסלון של הבית. הרבי גם לא היה בסלון, אבל הדלת היתה פתוחה לחדר המדרגות... הגיס שלי נורא נבהל, זה היה נראה שמישהו פרץ פנימה אל תוך הבית וחטף את הרבי חלילה וחלילה. הוא ירד במדרגות בזהירות, בודק אם יש עקבות כלשהן לאביו הנעדר...

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

לפני מספר שנים תיארתי את הסיפור הזה בדרשה שמסרתי בעיר בת ים, אחרי שנה וחצי פגשתי יהודי שאמר לי: "כבוד הרב, הסיפור שסיפרת הציל את חיי. אני סוחר תכשיטים מצליח, אך עם הזמן מצבי בעסקים נעשה בכי רע, עד שעמדתי לפשוט את הרגל. באותה תקופה ניהלתי קשרי מסחר עם מספר ערבים בשכם

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל על הגלגל החוזר בעולם

"וְהָיָה סֵלֶם מְצַב אֶרְצָה וְרָאשׁוּ מְגִיעַ הַשְּׂמִימָה" (בראשית כ"ח, י"ב)

כתב "בעל הטורים": "סולם" בגימטריה 'קול' - קול תפילת הצדיקים הוא סולם למלאכים לעלות בו (זוהר ח"א רסו ע"ב). והתפילה היא העבודה (תענית ב ע"א) ולכך כל מי שמכוין בתפילה - הסולם שלם בשליבותיו, ויכולים לעלות בו".
עוד כתב: "סלם" בגימטריה 'ממון', ובגימטריה 'עני' כי זה ישפיל וזה ירים".
רמז נוסף כתב ה"בעל הטורים": "מצב ארצה וראשו מגיע השמימה" - רמז למי שמושך לארץ לפי שעה יעלה השמימה".

עוזרו לשעבר, ושאל אותו אודות הבית שבו הוא אמור להתארח, מיותר לציין כי ראש הקהל לא זיהה את פניו חרושות הסבל של אדונו לשעבר. כששמע כי האיש לבוש הבלויים הוא העני האמור להתארח בביתו, הגיב בבדיחות: "אצלי אתה אמור להתארח, ואצלי אתה מתעניין?!". תוך כדי כך קלט העני כי האיש העתיד לארחו בביתו, הוא לא אחר מאשר עוזרו לשעבר, אך הבושה גרמה לו לנצור את לשונו ולא לומר מילה בעניין.
השבת פרשה את כנפיה, התפילה התחלה, אך העני לא הגיע לבית הכנסת. בתום התפילה חיפש ראש הקהל את אורחו. בתחילה סבר כי אולי העני הקדים אותו בדרכו הביתה. אך כשהגיע לביתו, גילה להפתעתו כי העני לא נמצא במקום.
"אולי הוא נרדם בהקדש, ולכן לא הגיע לתפילה? אבל גם לסעודה הוא לא בא, אולי אירע לו משהו?"
ראש הקהל יצא למסע חיפושים אחר האורח האבוד. ראשית פנה לחפש ב'הקדש', אך לא מצא שם איש. הוא החל לשוטט ברחובות העיירה ולתור אחר העני שנעלם כאילו בלעה אותו האדמה. בעודו סורק את הרחובות, חשב ראש הקהל בלבו: "איפה ראיתי את העני המסכן בפעם האחרונה? במקוה! אלך לחפש אותו במקוה!"
ראש הקהל פתח את דלת המקוה וראה את העני, קורן מאושר וכמעט רוקד משמחה. "מה קרה לך? מדוע לא הגעת לסעודה?!"
"גנבו לי את הבגדים!" נשמעה התשובה.
"אז למה אתה כל כך שמח?!" בקעה התמיהה מפי ראש הקהל.

מעשה בגביר אדיר שנסע עם עוזרו האישי לרגל עסקיו המסועפים. ישבו השניים בנחת במרכבה, מביטים בנוף החולף במהירות לנגד עיניהם, כשלתע פרץ העשיר בבכי קורע לב. העוזר הנרעש שאל את אדונו על מה ולמה הבכי. והגביר השיב: "הגעת לשיא, צברת עושר אדיר ונכסים לאינסוף. אני נמצא במצב הכי גבוה שבו יכולת להיות. מכאן והלאה אני יכול רק לרדת, לכן אני בוכה!"
שנתיים חלפו, ונבואתו של העשיר התגשמה, התקיים בו מאמר הכתוב: "ואשר יגורתי יבוא ליי" (איוב ג, כה). מחודש לחודש הוא צבר הפסדים, והשקעותיו כשלו בזו אחר זו. תוך תקופה לא ארוכה הוא הפך לעני מרוד המחזר על הפתחים.
באותן שנים היה נהוג בחוץ לארץ, שכל העניים שנקלעו לעיירה ביום שישי, פונים אל הגבאי שמסדר עבורם מקום לינה ב'הקדש' וקובע באיזה בית יתארח כל אחד בסעודות השבת. כמו במקרה, לאותו עשיר לשעבר הורה הגבאי לפנות לבית עוזרו לשעבר, שהפך בינתיים לעשיר גדול והתמנה לתפקיד ראש הקהל.
לקראת שבת היו העניים נוהגים להתעניין באיזה בית עלה בגורלם להתארח, והאם מגישים שם יותר חלות או יותר אוכל. הם פשוט היו צריכים לדעת: אם נותנים שם אוכל רב, לא כדאי להתמלא בחלות. ואם לא נותנים שם הרבה אוכל, יש לאכול מראש חלות רבות, כדי לא לצאת בסוף עם בטן ריקה...
כאשר הגביר מלפנים הגיע לטבול במקוה לקראת שבת, הוא פגש את

קו השיעורים של דרשו לרשותכם

24 שעות ביממה

מגוון שיעורים לבחירה

דף היומי בבלי

דף היומי ירושלמי

דף היומי בהלכה

שיעורים לפרשת השבוע

ועוד מגוון ענק של שיעורים ומידע על תוכניות דרשו

חייגו עכשיו

077-2222-666

לחייג, ללמוד, לדעת

כעבור כמה דקות חוזרת הבת הביתה בריצה ואומרת: "סיפרתי לאבא את כל הסיפור והוא ביקש למסור שיגיע הביתה בשעה עשר". סבתא, ששיערה מראש שזו תהיה התשובה, מיהרה בעצמה לבית הכנסת, פנתה לסבא ואמרה לו: "בעלי היקר! אני רוצה לעשות איתך עכשיו 'עסק'! אני בטוחה ש'העסק' הזה טוב גם לקב"ה וגם לנו"...

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על המלחמה עם היצר

וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מְרֵאשֶׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא" (בראשית כ"ה, י"א)

וברש"י: "וישכב במקום ההוא" - לשון מיעוט, באותו מקום שכב, אבל י"ד שנים ששימש בבית עבר, לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה"

המשנה הראשונה במסכת פאה אומרת: "ותלמוד תורה כנגד כולם". הפירוש הפשוט הוא שתלמוד תורה שקול כנגד כל המצוות וחשוב יותר מכולן.

אבל מעבר לזה יש לדעת, שחז"ל גם התכוונו לומר "ותלמוד תורה כנגד כולם" - בתורה יש את הכל. כלול בה הכל! כל המעלות הטובות שיש בעולם - נמצאות בתורה!

למרות זאת, למרות שכל מילה של תלמוד תורה שקולה כנגד כל המצוות, למרות שבתורה הקדושה כלולות כל המעלות הטובות, בכל זאת צריך לחזק את האדם לתלמוד תורה! תורה היא אחד מארבעה דברים שהגמרא מונה (ברכות לב ע"ב) שצריכים חיזוק בכל יום. געוואלד!

ברצוני לספר סיפור

ברצוני לספר סיפור, ממנו נלמד פרק מאלף בנושא: "קביעות עיתים לתורה". את הסיפור הזה סיפר לי הרב לודמיר מרשת שיעורי התורה:

סבא שלי - כך סיפר - התגורר בצפת והיתה לו שם חנות "כל - בו". כל בוקר היה מתפלל תפילת ותיקין בבית כנסת האר"י, ואחרי התפילה היה יושב ולומד שלש שעות, עם טלית ותפילין, חק ולא יעבור. בסדר הלימוד הזה לא שייך היה לגעת! הוא התקיים דבר יום ביומו, ויהי מה!

בקיץ, סדר הלימוד היה מסתיים, יחסית, מוקדם, אבל בחורף הוא הסתיים בשעה מאחרת, בגלל שעת הנץ המאוחרת, ואף על פי כן, "הושע נא שלש שעות!" שעות אלו היו עבורו קודש קדשים, ולא שייך היה להזיז אותן - בדיוק כמו שלא ניתן להזיז כול ממקומו!

והנה, באחד הימים הוא החליט לקנות כמות גדולה של חוטי זהב, שהזדמנה לו לקנות במחיר מוזל ביותר. הוא עשה חשבון שיוכל למכור את החוטים במחיר גבוה, פי שמונה מהמחיר שקנה אותם,

ולהתפרנס מזה בכבוד. מה שקרה למעשה הוא, שהעסק נתקע... החוטים נשארו עומדים בחנותו חודשים על גבי חודשים, ואין להם דורש... בני הישוב בצפת היו עניים, ואף לא אחד מהם גילה איזשהו ענין בחוטי הזהב. התעורר חשש כבד בדבר יכולתו של בית העסק להמשיך ולתפקד. הסבא כבר היה מוכן למכור את החוטים במחיר הקרן, ובלבד שיכסה את סכום ההשקעה שהשקיע, אך גם לכך לא היו קונים. יום אחד בשעת בוקר מוקדמת, הגיע לביתו של סבא ערבי מלבנון. הוא סיפר כי היה בחנות ולא מצא שם אף אחד. "ומה אתה צריך?" שאלה אותו הסבתא. "שמעתי שיש לכם כמות גדולה של חוטי זהב. אני זקוק להם באופן דחוף", השיב. "אכן השמועה ששמעת נכונה", אמרה לו הסבתא. "יש לנו כמות גדולה מהסחורה שביקשת, אלא שיהא עליך לשוב לכאן בעוד כשלוש שעות, רק אז תוכל לרכוש את הסחורה". "אינני יכול להתעכב זמן כה ארוך", השיב הערבי. "עלי להגיע ללבנון, והשיירה שלי עומדת לצאת בעוד שעתיים מהכפר הסמוך לצפת". סבתא שלחה במהירות את בתה, שתרוץ לבית הכנסת ותספר לסבא על הענין הדחוף שהתגלגל לפתחם... כעבור כמה דקות חוזרת הבת הביתה בריצה ואומרת: "סיפרתי

**יום אחד בשעת בוקר מוקדמת,
הגיע לביתו של סבא ערבי מלבנון.
הוא סיפר כי היה בחנות ולא מצא
שם אף אחד. "ומה אתה צריך?"
שאלה אותו הסבתא. "שמעתי שיש
לכם כמות גדולה של חוטי זהב. אני
זקוק להם באופן דחוף", השיב...**

חורק שיניים, ולא מתחיל איתו.

אבל בו ברגע שיראה שהקביעות שלי נסדקת, בו ברגע שאאפשר לו פתח אחד קטנטן - הוא מחכה לרגע הזה, 'לפתח חטאת רובץ', ואז כל יום הוא יבוא אלי ויציע לי 'עסק' חדש... לא אוכל להפטר ממנו... הוא יותר חזק ממני. אלא, כל עוד שלא סדקתי את הקביעות הוא יושב בצד ויודע ש'בו לא נוגעים!' ויתור של פעם אחת - וגמרתי הכל".

כאן נגמר, כמעט, הסיפור. ולמדנו ממנו מוסר השכל גדול: קביעות היא הנשק נגד יצר הרע! הקביעות מפוצצת אותו: "אם אבן הוא - נמוח, אם ברזל הוא - מתפוצץ". מול קביעות הוא "מרים ידים".

אמנם הוא חורק שיניים, אבל סוף כל סוף הוא יושב בצד ושותק... דרך אגב, כדאי לדעת את סופו של הסיפור: בשל עיכוב בלתי צפוי, השירה של הערבי יצאה לדרכו ללבנון רק כעבור יומיים, והעסקה יצאה אל הפועל, בסיעתא דשמיא, בשעות אחר הצהריים, מבלי שסבא ויתר על קביעותו!

(מתוך 'חי ראובן')

לאבא את כל הסיפור והוא ביקש למסור שיגיע הביתה בשעה עשר".

סבתא, ששיערה מראש שזו תהיה התשובה, מיהרה בעצמה לבית הכנסת, פנתה לסבא ואמרה לו:

"בעלי היקר! אני רוצה לעשות אתך עכשיו 'עסק'! אני בטוחה ש'העסק' הזה טוב גם לקב"ה וגם לנו..."

אני יודעת היטב שיש לך קביעות ללמוד בכל בוקר שלוש שעות, אחרי התפילה, ויהי מה! אני יודעת ששלוש שעות אלו הן קודש קדשים עבורך, אבל הפעם אין ברירה! אתה יודע את המצב הקשה בו אנו נמצאים, וכפי ששמעת, הערבי יכול רק עכשיו לקנות מאיתנו את חוטי הזהב. הוא לא יכול להמתין לשעה עשר. הבה נעשה 'עסק': פעם אחת תוותר על הקביעות שלך, אבל 'תשלם' על כך ביוקר! מכיון שביטלת שלוש שעות של לימוד - שלשה חודשים תהיה החנות סגורה על מנעול ובריה! שלשה חודשים תשב בבית המדרש, יומם ולילה, ותלמד! תראה איזה 'עסק משתלם': מתבטלים שלוש שעות ולומדים שלשה חודשים במקומן".

סבא חשב זמן קצר, ואמר: "לא! אני לא מסכים ל'עסק' הזה!" נענתה סבתא ואמרה לו: "בסדר! אני מקבלת את דבריך! ומכל מקום מבקשת אני שתסביר לי, מדוע? אני אומרת לך דברים של טעם, מדוע אתה מתנגד להם?"

וסבא משיב: "אשתי היקרה! קשה לי להסביר לך את הסיבה לסירובי. לא תביני אותה! אבל, תאמיני לי, שאני יודע היטב מה אני עושה!".

סבתא, אשה כשרה שעושה רצון בעלה, הלכה הביתה.

התלמידים, ששהו במקום ושמעו את הסיפור, פנו לסבא ושאלו אותו: "מילא לאשתך, אמרת שהיא לא תבין, אבל לנו, הואל נא להסביר: מהי הסיבה לסרובך? לכאורה יש צדק גדול לבטל שלוש שעות ולהרויח שלשה חודשים! ויתרה מכך, שעה אחת כבר למדת, אם כן אתה מבטל רק שעתים ומרויח שלשה חודשים".

נענה סבא ואמר להם: "כלום סבורים אתם שהיצר הרע מרוצה משלש השעות שאני יושב כל יום ולומד? כלום אין הוא רואה שכל הסוחרים פתחו זה מכבר את חנותיהם, ורק החנות שלי עדיין סגורה, ובעליה יושב ולומד? הוא רואה זאת היטב וחורק עלי שיניים! אלא מאי? אין לו מה לעשות! הוא יודע שאני חזק כברזל בענין זה, שאצלי קביעות זו קביעות ויהי מה! בליט ברירה הוא יושב בצד,

האזינו לתוכנית 'הפותח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

"חשבתי לעצמי: עד שהוא יעכל את כל המידע הזה, אני כבר אהיה על המטוס והוא לא יוכל לעשות שום דבר בעניין. אבל הסבא שלי היה יהודי חריף, ומיד הבין את כל הסיפור... הוא נתן בי מבט בעיניו החודרות..."

הרה"ח רבי יוחנן בריזל, מקרב רחוקים, משמח קרובים ובין לבין משמש כגבאי צדקה, מדבר על היכולת והצורך לשמוח בכל מצב

אליעזר (לייזר) רוט

"ויצא יעקב מבאר שבע" (בראשית כ"ח, י')

הקוראים הנאמנים של 'לקראת שבת' כבר מכירים את הרב יוחנן בריזל, יהודי מיוחד מאוד שהסתובב ועדיין מסתובב ברחבי העולם, משמש כפעיל קירוב ותיק ומוערך, וכגבאי צדקה שמקפיד לשמח יהודים בכל הזדמנות אפשרית, וזוכה להעלות חיוך על פני האנשים בכל מקום בו הוא עובר, הודות לאמרותיו השנונות, המחמאות שהוא מחלק בשפע והברכות שהוא מרעיף על כל סובביו.

בעקבות השיחה הקודמת שקיימנו עמו, אז סיפר על נסיעותיו התכופות לאוקראינה, כדי לקרב יהודים לאביהם שבשמים, לקראת פרשת ויצא, כשאנו קוראים על מסעותיו של יעקב אבינו, ניהלנו עמו שיחה נוספת, וגם היא נמשכה מאותה נקודת מוצא.

"לא פעם כשאנשים שומעים שאני נוסע לליל הסדר באוקראינה וכדו', הם שואלים אותי את השאלה המתבקשת לכאורה: באוקראינה? איך אתה מסתדר שם? ומה עם החומרות? מה, אתה מביא הכל מהבית???"

"על כך אני משיב להם בסיפור יפה, שנותן מענה מצוין לכל השאלות הללו.

"בפעם הראשונה כשהייתי אמור לנסוע לאוקראינה לליל הסדר, היה זה לפני 32 שנה, עם נפילתו של מסך הברזל. נשלחתי לאחת הערים הגדולות באוקראינה כדי לערוך סדר פסח לכאלף יהודים, שרוב רובם מעולם לא השתתפו בליל הסדר.

"בשבועות שלפני הנסיעה התלבטתי מאוד אם לספר על כך לסבא שלי, החסיד הישיש הגה"צ רבי אלעזר בריזל זצ"ל, שהייתי קשור אליו מאוד והייתי צמוד אליו שנים רבות.

"אצלנו במשפחה, חג הפסח הוא 'חגיגה של חומרות'. מי שמכיר קצת את הקהילות הירושלמיות השמרניות מבין על מה אני מדבר. כך למשל לא אוכלים חלבי בפסח, לא אוכלים שום דבר שאינו מתקלף, וכמובן מה שמתקלף אוכלים רק אחרי קילוף, אין דבר כזה לשטוף מלפפון ולאכול. עגבניות לא אוכלים בכלל, וגם לא משתמשים בשמן אגוזים או שמן דקלים, רק שמן זית. לא משתמשים בתבלינים חוץ ממלח, ואפילו את הסוכר מבשלים לפני פסח כדי שאם יש משהו חמץ שיתבטל לפני שיחול האיסור שאז אפילו באלף אינו מתבטל.

"אין צורך לומר שלא אוכלים מצות מכונה, אלא רק מצות יד, וכן לא קונים שום מאכל תעשייתי, הכל מכינים לבד בבית... כמוכן שלא אוכלים מצה שרויה שנגע בה אחד משבעה משקים, ולא משתמשים בקמח תפוחי אדמה וכדו'.

"אחרי כל החומרות האלו, אם אח שלך מזמין אותם לביקור, והוא נוהג באותן החומרות בדיוק, אתה לא אוכל אצלו כי בפסח 'ממישט זיך נישט', לא אוכלים זה משל זה, כל אחד אוכל רק ממה שבישלו אצלו בבית..."

"עכשיו אני בבעיה רצינית", מתאר הרב בריזל את הדילמה, "אם אני אספר לסבא שלי שאני נוסע לפסח לאוקראינה, הוא בוודאי לא יאהב את הרעיון, אולי אפילו ינסה להניא אותי מההחלטה לנסוע, כי הרי באוקראינה ברור שאני לא אוכל לשמור על כל החומרות הללו. "מצד שני, אני לא יכול להיעלם לסבא במפתיע למשך חודש שלם, בלי לספר לו קודם לכן. הרי אני שימשתי כנהג שלו במקרים רבים, הייתי ממש צמוד אליו והוא היה נעזר בי רבות, אם אני יעדר פתאום מהסביבה שלו בלי הסבר שיניח את דעתו, הוא עלול לדאוג מאוד. "לכן החלטתי להודיע לו שאני נוסע, אבל גם לעשות את זה בצורה שלא תהיה לו אפשרות למנוע אותי מהנסיעה הזאת. התפלתי אתו מנחה, שעות אחדות לפני הטיסה שבה יצאתי מאוקראינה עם אשתי והילדים, ואחרי מנחה אמרתי לו כלאחר יד, כאילו אני לא עושה מזה עסק, שאני נוסע לאוקראינה לחודש.

"הגענו לאוקראינה עיפים ותשושים, פעילים מקומיים עזרו לנו ובתוך זמן לא רב התמקמנו בדירה שנשכרה עבורנו מראש. עכשיו מתחילים להתארגן לפסח, זה אומר להכשיר מטבח גדול, לבשל כמויות גדולות, לארגן פרסום בקרב יהודי העיר.

את הסדר עצמו ערכנו באולם ענק, אין בארץ כאלו אולמות, זה אולם עם רצפה ישרה, לא מדורגת, שלוש גלריות בצדדיו, הכנו שולחנות ערוכים, אבל כשהגיע ליל הסדר התברר שהפרסום היה חזק מדי... הגיעו עוד ועוד אנשים, האולם היה מלא עד אפס מקום, כאלף איש, ועוד אנשים באו. זה היה כאב לב גדול שנאלצנו להשיב ריקם את פניהם של אנשים שהוסיפו לבוא, כי פשוט לא היה מקום. לא היה להם איפה לשבת, וחלק חזרו הביתה כלעומת שבאו. שנה אחר כך כבר למדנו את הלקח, והוצאנו את כל השולחנות מהאולם, רק כיסאות, כך היה מקום להרבה יותר אנשים.

"הזמנתי עשרה מלצרים, אבל הם לא הגיעו... היינו צריכים לאלתר תוך כדי, זה היה מאוד מאוד מורכב.

"אני עצמי ישבתי עם בני המשפחה שלי על במה מוגבהת, היה איתנו היה עוד יהודי ששימש כמרצה באוניברסיטה והיה לו קצת ידע איך מתנהל ליל הסדר, ולכן כיבדתי אותו באמירת הברכות וכדו', שכולם ישמעו.. אני ואשתי עם הילדים עשינו הצגה... לא אכלנו כלום, רק עשיתי 'הסיבה' שיראו איך צריך לשבת. מילאתי גביע וכדו'.

"כמובן שבכוזה ליל הסדר לא אומרים את כל ההגדה, עושים רק את המינימום ההכרחי, מלמדים אותם לומר 'פסח מצה ומרור', ארבע כוסות, מצה ומרור, סיפור יציאת מצרים בצורה בסיסית מאוד".

"די מוקדם הסתיים האירוע והקהל התפזר... גם אני ומשפחתי הלכנו לדירה שלנו, באותה שנה יצא החג הראשון בשבת, ולא יכולנו לטלטל כלום, היה לנו בבית מה שהכנו מראש.

"הגענו הביתה, מתחילים להתכונן לעריכת הסדר, אני מכין את ה'קערה' ו... פתאום אנחנו תופסים ששכחנו להשאיר בבית הגדות של פסח... את כל ההגדות לקחנו לאולם...

"נהיה לי חושך בעיניים... איך אפשר לעשות 'ליל הסדר בלי הגדה'??? אפילו אם אני רוצה להביא מהאולם אני לא יכול, שבת עכשיו, אי אפשר לטלטל...

"התחלנו לחפש בסידורים שהבאנו איתנו, אולי יש 'הגדה לשבת הגדול', אבל לא... שום דבר.

"ואז נזכרתי במה שסבא אמר לי... חומרות בבית! הידורים בבית! עכשיו אתה בשליחות, עכשיו אתה עושה מה שאפשר ומה שצריך במסגרת ההלכה! אמרתי לעצמי זה נכון גם לגבי אמירת ההגדה. אני אנוס ולא בחרתי במצב הזה.

"אמרתי לאשה והילדים, זה לא משנה, זה לא חשוב. אנחנו עכשיו שמחים! שמעתם? צריכים לשמוח!

"אמרנו 'קדש', עשינו קידוש שאת הנוסח שלו זכרתי היטב, כי הרי רק לפני שעתיים וחצי השתתפתי בהצגה של 'ליל הסדר' והדרכתי

"חשבת לעצמי, שעד שהוא יתחיל לחשוב על ההשלכות ועל זה שזה יוצא בפסח, ושתהיה לי בעיה עם החומרות וכו' עד שהוא יעכל את כל המידע הזה, אני כבר אהיה על המטוס והוא לא יוכל לעשות שום דבר בעניין.

"אמרתי לו: 'זיידע, אני רוצה ברכה! אני נוסע לאוקראינה לחודש לקרב יהודים לאביהם שבשמים, אני נוסע עם האשה והילדים, שסבא יברך שיהיה בהצלחה ושתהיה לנו סייעתא דשמיא'."

"אבל הסבא שלי היה יהודי חריף ומיד הבין את כל הסיפור... הוא נתן בי מבט בעיניו החודרות ואמר לי: 'ככה? אתה נוסע לפסח לאוקראינה??? אהה! תשמע, אני רוצה לבקש ממך בקשה חשובה, ותבטיח לי שאתה תקיים אותה!!!'."

"אני כבר נבהלתי נורא, וענית תשובה חצי פושרת שבה לא התחייבתי על שום דבר, אבל הסבא לא חיכה יותר מדי ואמר לי ככה: 'יוחנן תקשיב. אתה יודע שאצלנו ה'חומרות' של פסח זה קודש קודשים. אנחנו נזהרים בזה מאוד ולא מקלים ראש בחומרות הללו חס ושלום.

"אז אני מבקש ממך, שכשאתה מגיע לאוקראינה לקרב יהודים לאביהם שבשמים, תניח בבקשה את כל החומרות האלו בצד! אתה שומע? בלי חומרות! 'עת לעשות לה' הפרו תורתך... עכשיו אתה הולך לזכות יהודים באכילת כזית מצה, אתה מזכה יהודים באכילת מרור, בשתיית ארבע כוסות, אתה תלמד יהודים איך מברכים 'המוציא לחם מן הארץ'. אתה תלמד אותם איך אומרים 'שמע ישראל'.. תשכח מכל החומרות! שמעת? תעשה כל מה שצריך במסגרת ההלכה כדי לקרב יהודים לאבינו שבשמים. כשתחזור לארץ, תנהג שוב בחומרות. אל תוותר עליהן, זה המנהג שלנו ואנחנו צריכים לדבוק בו, אבל צריכים לדעת גם מתי להרפות ולשנות צורת התנהגות!!!"...

"אני זוכר שביררנו אז מראש מה אפשר להשיג באוקראינה ומה אי אפשר... ובכן, התברר לנו שלא תהיה לי בעיה עם החומרה של אכילת חלב, כי הרי באוקראינה אין בכלל מוצרי חלב כשרים.

"נו... מילא על חלב אפשר לוותר, אבל מה עם בשר ליום טוב? ביררנו את העניין ונאמר לנו שבהונגריה יש קהילה יהודית ששם אפשר להשיג בשר כשר משחיטה מקומית שנעשית כדת וכדין.

"הזמנו מראש כמה מאות קילוגרמים של בשר, וכן מוצרים בסיסיים אחרים שחייבים כדי לבשל אוכל כשר... לקחנו לנו כמה ימים להתארגן בהונגריה, ומשם יצאנו בטנדר גדול, אני הייתי עם אשה וארבעה ילדים, היינו שש נפשות והטנדר היה עמוס בדברים, גם הבגדים שלנו והחפצים האישיים, וגם מוצרי מזון שלקחנו לאוקראינה.

"הגענו עם הטנדר לתחנת הרכבת, שם שכרנו שני חדרים באחד הקרונות של הרכבת הקרובה לאוקראינה. מדובר בנסיעה של 14 שעות, ולכן אפשר להזמין חדרי VIP. בחדר אחד דחסנו את כל מוצרי המזון והחפצים, ובחדר השני הצטופפנו עם הילדים..."

הצטרפו לעשרות 'דרשו' שזוכים לקנ

תוכניות הלכה

דף היומי בהלכה

לימוד יומיומי של 'דף היומי' ב'משנה ברורה' עם החיבור הנפלא 'ביאורים מוספים' מבית 'דרשו'. יחד עם לימוד מוסר של מספר דקות ביום בשאר ספרי מרנא 'החפץ חיים'.

המבחן המסכם

בחינה תקופתית שלוש פעמים בשנה, על הנלמד בארבעת החודשים האחרונים

קנין הלכה

לימוד הלכה בעיון, משורשי הסוגיות עם טור ושו"ע ונושאי כליהם, לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, עם מבחנים פעמיים בשנה.

תוכניות הדף היומי בבלי

קנין תורה

לימוד 'הדף היומי' ומבחן חודשי על 30 דף

קנין משניות

תוכנית לימוד להשלמת המשניות ב'זרעים' וב'טהרות', שלא כלולות בש"ס הבבלי

המבחן המסכם

מבחינה תקופתית שלוש פעמים בשנה, על 120 דפי 'הדף היומי' מארבעת החודשים האחרונים

קנין ש"ס

מבחן תקופתי אחת לחצי שנה, על כל הדפים שנלמדו מאז תחילת המחזור הנוכחי ב'דף היומי' ועד עתה.

קנין ירושלמי

לימוד הדף היומי ב'תלמוד ירושלמי' דף ליום, עם מבחנים חודשיים על 30 דף בכל מבחן.

● כל מה שהשוב לדעת על תוכניות 'דרשו' השונות

תוכנית אלפי נבחני בין אמיתי בתורה

עמוד ליום

חבורת ש"ס

תוכנית ללימוד גמרא בעיון מעמיק, עם הראשונים והאחרונים, בקצב של עמוד ליום גמרא עם רש"י ותוס', עם מראי מקומות מיוחדים.

מוסר

קנין חכמה

תוכנית ללימוד מוסר בספרי המוסר היסודיים ביותר, לפי סדר שנקבע על ידי רבותינו גדולי הדור.

כוללים

דף הכולל

תוכנית ייחודית ללימוד 'דף היומי' בימים בהם מתקיימים הלימודים בכוללי האברכים, חמישה דפים בשבוע, לא כולל ימי בין הזמנים. בסך הכל לומדים משתתפי התוכנית 22 דף בחודש. קיימת תוכנית השלמה ללימוד בימי שישי, שבת ובין הזמנים, כדי לסיים את הש"ס בתוך שבע שנים.

הצטרף עוד היום לאחת או יותר מתוכניות 'דרשו', להרשמה: **בכל עמדות 'נדרים פלוס' לפרטים: 02-560-9000**

בשבת פרשת וירא התארח בשכונתינו ידידי הרה"ג רבי אהרון צ'ולק שליט"א מהעיירה תפרח. במוצאי השבת פגש אותי האברך החשוב הרב מ.ד. שליט"א, וכיון שהוא יודע על ידידותי עם הרב צ'ולק, הוא סיפר לי את המעשה הנפלא הבא, ואת אשר נודע לו מסוף המעשה וגלגול העניינים בידי בורא העולם בדרך נפלאה

הרב ישראל היימן, על הסיפור המדהים שהתחיל לפני שנים רבות, ונמשך לאורך שנים במהלך מופלא, שפרטיו המלאים נודעו רק עכשיו לבעלי המעשה

"ויברכני ד' בגלגל" (בראשית ל', כ"ז)

למחרת פנה הרב צ'ולק להרב מ.ד. ואמר לו שאחרי התייעצות עם ב"ב לאו"ט הוא לוקח על עצמו את התשלום לגנרטור וכיון שמדובר על הוצאות שבת שהוא מאמין בכל ליבו שיחזרו הוא לא צריך להחזיר לו את הכסף, החיבור ייעשה והוא יכול לשבות את שבתו ברווחה וברוב טובה ואורה.

הרב מ.ד. הודה לו בכל ליבו וציין לעצמו שבבוא היום כאשר ירחיב ה' את גבולו הוא יחזיר בכל זאת את הכסף לשכנו המסור. אכן, שנים לאחר מכן, כאשר הרב מ.ד. כבר היה גר בדירתו בשכונת מגורי כאשר היה באפשרותו להחזיר את הכסף הוא יצר קשר עם הרב צ'ולק ורצה לקיים את מצוות פריעת בעל חוב ולהשיב את החוב הישן. הרב צ'ולק לא הסכים בשום פנים ואופן לקבל את התשלום, "הקב"ה כבר פרע לי את החוב, אל תדאג". לתמיהתו סיפר הרב צ'ולק שאת ההלוואה לתשלום על חיבור התשתית לגנרטור הוא לקח מגמ"ח ופרס אותה לתשלומים של 500 ₪ כל חודש אותם הוא נתן בצ'קים מראש למשך תקופה ארוכה, עוד לפני התשלום הראשון קיבל הרב צ'ולק טלפון מסבו שבישר לו שהוא החליט לתת לו מענק של... 500 ₪ בחודש... "אתה רואה שהקב"ה החזיר לי, תהיה רגוע עם הכסף ותשתמש בו לבריאות".

את המעשה הנפלא הבא שמלמד אותנו על כוחה של שבת המלכה שהוצאותיה חוזרות ועל חשיבותה בעיני הבורא שנותן לנו שוב ושוב לחזות בעיני בשר שהמתנה הזו הגנוזה בהיכלו של מלך מביאה בכנפיה אך טוב להולכים בתמים התוודעתי לפני כשבועיים.

הסיפור התחיל לפני שנים רבות והתמשך לאורך שנים במהלך מופלא שפרטיו המלאים נודעו רק באותה השבת לבעלי המעשה. בשבת פרשת וירא התארח בשכונתנו ידידי הרה"ג רבי אהרון צ'ולק שליט"א מהעיירה תפרח, במוצאי השבת פגש אותי האברך החשוב הרב מ.ד. שליט"א וכיון שהוא יודע על ידידותי עם הרב צ'ולק הוא סיפר לי את המעשה הנפלא הבא ואת אשר נודע לו מסוף המעשה וגלגול העניינים בידי בורא העולם בדרך נפלאה.

לפני למעלה מעשור כאשר התגורר הרב מ.ד. בעיירה תפרח בשכירות ובשכונת להרב צ'ולק הוא פנה אל האחראי על הגנרטור בעיירה לבדוק אפשרות של חיבור הדירה שלו לגנרטור השכונתי. החיבור הישן שהיה לדירה כבר לא היה קיים והאחראי שחישב את העלות של חיבור מחדש כולל מתיחת קו לאורך כל הרחוב נקב בסכום גדול, אותו לא היה יכול הרב מ.ד. לשלם באותו הזמן ועל כן בהיותו תלמיד ההולך לאורם של גדולי ישראל ובפרט לאורו של מרן החזו"א זצ"ל ביכר הרב מ.ד. לשבות תוך שהוא מתענג לאורם של הלוקסים המסורתיים ולא להתחבר אל הגנרטור.

בפגישה אקראית עם שכנו הרב צ'ולק הוא סיפר לו דברים כהווייתם והרב צ'ולק פרס באוזניו את דבריו של מרן שר התורה זללה"ה שאלו הוצאות שבת החוזרות ואין ממה לחשוש ובוודאי תחזור ההשקעה לכבודו של הקב"ה ולכבוד השבת. הרב מ.ד. השיב לו שהוא אכן מאמין בכל ליבו לכל הנ"ל אבל כעת אין באפשרותו בשופ"א להוציא את ההוצאה הזו ואין לו מאיפה לקחת את הסכום הזה ולכן הוא כעת מבכר להישאר במצב הזה בו הוא נהנה בשבת מאורם החיזור של הלוקסים ולא מהגנרטור. "אם אתה כל כך מאמין במה שאתה אומר, הוסיף בבדיחות, תשלם את זה אתה וזה יחזור אליך..."

עד כאן החלק אותו ידע הרב מ.ד. כל הזמן.

כאמור בשבת פרשת וירא פגש הרב מ.ד. את הרב צ'ולק לראשונה מזה שנים רבות ואז הוסיף לו הרב צ'ולק את החלק השני של הסיפור מה שהופך אותו לסיפור של השגחה פלאית וכמעט בלתי מוסברת. הצ'ק האחרון בסדרת התשלומים על החיבור של הגנרטור שלך, פתח הרב צ'ולק, היה על סך של 1500 ₪ כפי הסיכום שהיה לי עם הגמ"ח ממנו לקחתי את ההלוואה, יום לפני שהצ'ק היה אמור לרדת מחשבון הבנק שלי עדיין לא היה לו כיסוי, זוגתי תח' הסבה את תשומת ליבי לכך, אך אני הרגעתי אותה באומרי "את רואה שלא אנחנו משלמים את החוב הזה, זה חוב של הקב"ה, מה לנו לדאוג מהכסף הזה, הוא ישולם ולא משנה לי איך". סיימתי את המשפט, התארגנתי ויצאתי ללימודי כשאני משאיר את הפלאפון כהרגלי בבית כדי שלא יהיו לי מפריעים באמצע הלימוד.

עודני יושב בכולל ובבית מצלצל הפלאפון, מאחורי הקו מציג את עצמו איש המועצה האזורית כשהוא מבשר לזוגתי שלאור המצב המתוח בדרום הארץ ישנו סכום כסף מסויים של קרן שעורכת הגרלות לתושבי הדרום וכעת אתם זכיתם, ניתן לבוא לחתום על טופס במשרד ולקבל את הכסף, כשזוגתי מתעניינת בסכום הזכ"ה היא נדהמת לשמוע את הפקיד נוקב בסכום אלף וחמש מאות שקלים... לבסוף גם על החתימה על הטופס ויותר הפקיד כשהתברר לו שהוא ידיד של חמי והוא מכיר אותנו ושיחרר את הכסף בו במקום להעברה מיידית לחשבון הבנק ממנו יורד מחר התשלום האחרון של הוצאות השבת.

אם אתה חושב שכאן נגמר הסיפור, ממשיך הרב צ'ולק, הרי שאתה טועה...

לאחר תקופה לאור התרחבות המשפחה שלי ב"ה, רצייתי להוסיף כח לחיבור הגנרטור של הדירה שלי שכאמור שוכנת בשכונת לדירה בה היית גר, פניתי אל האחראי על הגנרטור בבקשה להסיט את החיבור ההוא שבעבר כבר שילמתי עליו ולמשוך אותו אל הדירה שלי. האחראי אמר לי שהחיבור ההוא כבר לא קיים ובכל מקרה כיון שמישהו אחר הגיע לגור באותה דירה לאחר מכן והוא שילם על הגנרטור ורצה להעביר את התשתית על שמו הוא שילם את מלא הסכום על ההתקנה כולה וכבר הוא החזיר את הכסף הראשון ששולם, לאברך ההוא (הרב מ.ד.) בהעברה בנקאית, לא ידעתי על

**באותו ערב אני מקבל טלפון נרגש
מהאחראי על הגנרטור, הוא מספר
לי בהתרגשות שבעת לימודו,
ממש אחרי שדיברנו נפל מהגמרא
בה הוא עסק מכתב ישן מהבנק...**

מה הוא מדבר, הרי אני שילמתי על החיבור ולמה הוא החזיר את זה לך, וגם אתה הרי רצית לשלם לי על החיבור אחרי תקופה ולא היה זכור לי שאמרת לי שהחזירו לך את הכסף, ניסיתי להעמיד אותו על טעותו אבל הוא לא זכר את הסיפור כל כך ולמעשה לא סיכמנו דבר ברור.

באותו ערב אני מקבל טלפון נרגש מהאחראי על הגנרטור, הוא מספר לי בהתרגשות שבעת לימודו, ממש אחרי שדיברנו נפל מהגמרא בה הוא עסק מכתב ישן מהבנק מאותה תקופה בה מצויין שההעברה אותה הוא ביצע אליך לא הועברה מחמת סיבות טכניות. האחראי התנצל עמוקות והודיע לי שלאור הנסיבות הוא יעשה לי את ההתקנה של תוספת הכח בחינם ולא זו בלבד אלא כיון שהיה פער מחירים והדייר החדש שילם קצת יותר על החיבור ההוא הוא מחזיר לי את ההפרש של הכסף אותו הוא גבה מאותו דייר. כמדומה שאין צורך להוסיף מילה על הסיפור שכל פרטיו מאומתים עם בעלי המעשה.

לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה!
אין אדם שומע לי ומפסיד!!

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

**הפורתח
בכל יום..**

המייל היומי של 'דרשו'.

בבוא היום המיועד מתקשר אליו החתן ואומר לו שהוא אומנם בתענית דיבור ביום חופתו, אבל הוא עשה התרת נדרים במיוחד כדי להזמין אותו. התברר שהוא שלח הזמנה עם הקדשה אישית מאוד נרגשת, אבל ההזמנה הזרה בגלל טעות בכתובת, ולכן הוא מזמין אותו דרך הטלפון לשמחת סיום הש"ס... החתונה היתה בבית שמש, באולמי פארהנד. ר' אהרן הגיע, השתתף בשמחה וזכה לשמוע את הסיום, אבל אז ביקש החתן לומר עוד כמה מילים...

הרב עמרם בינעט, על הכח העצום הטמון בכל יהודי, ועל הצורך והחובה לנצל אותו כראוי

יכול להתגבר על כל ניסיון באשר הוא, אם חלילה הוא נופל ונכשל בניסיון, התביעה נגדו גדולה יותר. הרי יכולת להתגבר, אז למה לא התגברת???

מסופר על הנצי"ב מוולאזין שכשסיים לכתוב את חיבורו 'העמק דבר', הוא ערך מסיבה גדולה לכבודה של תורה ושמח שמחה עצומה.

שאלו אותו, לשמחה מה זו עושה? הרי כבר שמענו על מחברי ספרים שכתבו והדפיסו את ספריהם ולא עשו כזאת חגיגה גדולה. אמר להם הנצי"ב, שכשהוא היה ילד הוא לא הצליח בלימודים, ופעם אחת בעת ששכב על מיטתו שמע את הוריו דנים ביניהם אודות עתידו. אבא שלו טען שמאחר והילד ממילא לא מצליח בלימודי הקודש, הגיע הזמן להוציא אותו מהחידר, ולשלוח אותו שיהיה שוליה של השען שבדיוק מחפש עוזר.

כשאנו מעיינים בפרשה ורואים את הקשיים והנסיגות שהיו ליעקב אבינו, ולפניו ליצחק ואברהם אבינו, כדאי לדעת את מה שכותב ה'שפת אמת', (בפרשת תולדות). שכשאברהם אבינו נתנסה בעשרה ניסיונות, הוא בעצם התגבר על כל סוגי הניסיונות הקיימים בעולם, כי עשרת הניסיונות הללו כוללים בתוכם את כל הסוגים, וכל ניסיון שרק ייתכן שיהיה בעולם, נכלל באחד מאותם עשרה ניסיונות.

כשאברהם אבינו התגבר על הניסיונות הללו, הוא קנה את הכח להתגבר מכאן ולהבא על כל הניסיונות העתידיים, ואת הכח הזה הוא הוריש לבנו יצחק, ויצחק ליעקב ויעקב לבניו ומהם השתלשל הכח הזה לכל אורך הדורות, וכל אשר מזרע ישראל הוא, נולד עם הכח הזה של 'אברהם הוליד את יצחק', ועם הכח הזה יש לכל יהודי באשר הוא את הכח להתגבר על כל סוגי הניסיונות שיבואו עליו.

מוסיף ה'שפת אמת', עוד נקודה מעניינת: כשיהודי אומר בתפילת העמידה "ברוך אתה ה' מגן אברהם", הוא צריך לכוון גם לחלק הזה, 'לחלק האברהם' הקטן הזה שעובר בירושה מאב לבנו, והקב"ה הגן עליו לכל אורך הדורות שלא יתעמעם ולא יאבד את כוחו, כך שבכל אחד ואחד מאתנו טמון הכח הזה שאברהם הוריש ליצחק ולזרעו אחריו, להתגבר על כל סוגי הניסיונות שיבואו עליו.

הדברים נפלאים, ויש הרבה מקום לדון בהם, אבל אני חושב שכדאי לתת דגש לנקודה האחרונה שהזכרנו... שצריך בכל יום, שלוש פעמים ביום, להזכיר לעצמנו שוב ושוב, יש לנו את הכח! יש לנו את היכולת! קיבלנו בירושה את העוצמה הזאת של אברהם אבינו, אנחנו מחוסנים מפני כל סוגי הניסיונות ואם רק נרצה נוכל להתגבר עליהם. אין שום ניסיון שהוא קשה מדי עבורנו, אחרי שאבינו אברהם עליו השלום הצליח להכניע את כח הניסיונות, והעניק לנו את העוצמה הנדרשת כדי להתגבר עליהם! הידיעה הזאת גם מחזקת וגם מחייבת. יהודי שיודע ומאמין שהוא

**"ואז הגיע הרגע שבו אני דמיינת
את עצמי מסיים את הש"ס ואת
אמא שלי עומדת במטבח ומורידה
דמעות של אושר. השבתי לעצמי,
מנדי! אמא שלך כבר רגילה לבכות,
היא בוכה הרבה בגלל הילדים שלה,
אבל אלו דמעות של צער וכאב...
אתה יכול לגרום לה בפעם הראשונה
בחיים לבכות משמחה ואושר!**

ביום אחד זה לא סוף העולם.

ואם תלמוד גם למחרת זה אפשרי? כן! בקיצור כך הוא הוביל אותנו עד למחשבה על כך שהוא עומד לסיים את כל הש"ס בתוך כשלוש וחצי שנים...

עכשיו הגיע השלב של הדמיון המודרך...

"בוא נדמיין עכשיו את החגיגה של סיום הש"ס. איפה תעשה אותה???" הבחור משיב שהוא יעשה אותה בסלון של בית הוריו, הוא לא רוצה אירוע יותר מדי בומבסטי, אבל בהחלט מסיבה יפה בבית של ההורים עם ארוחה מיוחדת ואיזה אורגניסט שיעשה שמח...

"ומה תהיה המנה הראשונה? ומה המנה השנייה? ואיזה קינוח יחלקו?" הבחור עצם עיניים ודמיין את המסיבה, הוא ידע לומר מי הם המוזמנים, איזה רב אומר א הדרשה, איזו מתנה אבא שלו יקנה לו, אילו חברים הוא יזמין לאירוע המצומצם... את הכל הוא דמיין לפרטי פרטים.

"עכשיו בוא נדמיין שאתה מסיים את הש"ס ואתה אומר "הדרן עלך ש"ס בבלי והדרך עלן".

הבחור מדמיין את זה, והעיניים שלו מתלחחות בדמעות מהתרגשות. ור' אהרן לא מוותר על שום פרט.

"איפה אמא שלך בכל הסיפור? היא לא משתתפת בחגיגה?" הבחור משיב כשהוא מדמיין את המראה, "היא נמצאת במטבח, מקשיב לכל מילה..."

"מה היא עושה כשהיא שומעת אותך מסיים את הש"ס? הבחור משיב בקול רועד... "היא בוכה! בוכה מהתרגשות".

אחרי שסיים את הדמיון המודרך אמר ר' אהרן לבחור: "דע לך, שכל זה יכול להיות באמת. זה לא חייב להישאר בעולם הדמיון.

בזמן שההורים דנו בנושא, הוא עצמו שכב במיטה, והם סברו שהוא כבר ישן. אבל הנצי"ב שמע את כל השיחה, ופתאום קם מהמיטה ניגש להורים ובדמעות שליש בכה שייתנו לו הזדמנות נוספת, הזדמנות אחרונה הוא מבקש לנסות שוב להשקיע בלימודי הקודש, כי הוא רוצה להיות תלמיד חכם ולא רוצה להיות שער.

ההורים ניאותו להסכים לבקשתו, והוא, הנצי"ב התחיל להשקיע את כל כוחו הלימודים, עד שעלה ונתעלה והגיע לכזאת גאונות מופלגת וחיבר את החיבור הנפלא.

"עכשיו תארו לעצמכם שאני הייתי ישן באותו ערב, ולא היתה לי הזדמנות לבקש הזדמנות נוספת... תארו לעצמכם שאכן הייתי הולך להיות שוליה של שער ולומד את מקצוע השענות. לאחר ה-120 כשהייתי בא לשמי מרום, היו מראים לי מדף עם ספרים שונים, 'העמק דבר', 'העמק שאלה', 'משיב דבר', 'מרומי שדה', 'רינה של תורה' ועוד ספרים. הייתי שואל מה זה הספרים האלו? והיו משיבים לי נפתלי ונפתלי! אלו הספרים שאתה היית אמור לחבר! למה התעצלת ללמוד! למה לא השקעת עוד קצת. יכולת לחבר כאלו חיבורים תורניים נפלאים ובגלל שהתעצלת גרעת מהתורה את החלק שלך שהיית צריך לתרום לה..."

"איזו בוש וכלימה! איזו חרפה! איך הייתי יכול לשאת את הביזיון הנורא, ואת האשמה הכבדה שהיתה רובצת עלי שבגלל שקצת התעצלתי ולא היה לי כח להשקיע בלימודים גרמתי לאיבוד של הספרים הללו?"

"לכן אני עכשיו שש ושמה, כשאני מוציא ספר חדש, אני נזכר באותו ערב קודר ודומע, אני נזכר ברגעים המכריעים הללו שבהם כמעט הפכתי לשוליה של שער! משמים זיכו אותי לשמוע את השיחה ולהתחנן על נפשי ועל עתידי הרוחני, משמים זיכו אותי להשקיע ולהתאמץ ולהציל את עצמי מאותו ביזיון נורא של חסרון הספרים שיכולתי לכתוב, על כך אני שש ושמה!"

אני רוצה להוסיף כאן סיפור ששמעתי משמו של המרצה הנודע הרב אהרן מרגלית, ושבדרכו שלו מביא גם הוא את אותו מסר ואותו רעיון.

פעם הגיע ר' אהרן להרצות באיזו ישיבה, הוא עשה לבחורים 'דמיון מודרך', והשתעשע איתם בדמיונות כיצד יראה העתיד.

אחד התרגילים שהוא עשה היה תרגיל מיוחד במינו: הוא לקח בחור באקראי מתוך הקהל, ושאל אותו כמה מסכתות מהש"ס הוא כבר למד. הבחור לא השיב תשובה שהוסיפה לו כבוד גדול, מסתבר שהוא לא היה מה'שפיצים' של הישיבה.

אבל ר' אהרן אמר לו, אני שואל אותך, אם אתה מאוד מאוד תתאמץ, אתה יכול ללמוד שני דפי גמרא ביום אחד? הבחור השיב שהוא לא בטוח. אמר לו ר' אהרן, קח גמרא שוטנשטיין, ותלמד, אפילו אם לא תבין הכל עד לעומקה של סוגיא, אתה מסוגל ללמוד ככה שני דפים? השיב הבחור בחיוב, בהחלט, שנים דפים

אפשרי! זה בהישג ידי ואני אשיג את זה! מגיע לאמא שלי לבכות מאושר! מגיע לה!"

"דע לך", הוסיף החתן בעודו בוכה, ויחד אתו בוכה גם אימו... "לא רק אותי הצלת עם הדמיון המודרך הזה, אלא את כל הבית שלנו. מאחר ואני שיניתי כיוון והלכתי בדרך אחרת, כל האחים שמתחתי ראו שיש את עוד דרך, שלא חייבים להיראות כמו שלושת האחים הראשונים, אפשר להיות כמו האח הרביעי. כל הבית שלנו השתנה, וגם האחים הגדולים החלו ללמוד מאתנו הצעירים מהם ולהשקיע יותר בלימודים עם חברותות וכדו'..."

לסיום, אני אוסיף גם סיפור אישי קטן. כשאני נהייתי מחנך בתלמוד תורה, לפני 18 שנה, החלפתי מחנך ותיק, יהודי צדיק וטהור, ממש 'ל"ו צדיק' בשם רבי שמועל שיינטאג זצ"ל.

הוא ביקש לדבר עם המלמד שמחליף אותו, ונתן לי הדרכה קצרה: "כשאתה מדבר לילדים", הוא אמר לי, "תמיד תדבר איתם באופן חיובי ולא באופן שלילי. אל תגיד להם מה אסור לעשות אלא איך צריכים להתנהג!"

אני לקחתי את הדברים האלו כצוואה ודבקתי בדרך הזאת, וראיתי בה סייעתא דשמיא מרובה ב"ה.

גם בחברת התהילים שלי, 'ענני', אני תמיד אומר לצוות המשיגים שמפטרלים בין הילדים הרבים ומדרבנים אותם לומר את התהילים בקול: "תמיד תדברו חיובי, לא שלילי", במקום לומר "לא לזרוק את העטיפות של הממתקים על הרצפה", אפשר לומר "איזה יופי אנחנו רואים שכל הילדים שומרים את העטיפות בכיס ומשליכים אותן רק אל תוך פח האשפה! כל הכבוד!"

במקום לומר: "מי שישתולל לא יקבל ממתק", אפשר לומר "קינדערלאך, איזה יופי זה כשאתם מתנהגים כל כך יפה! איזו שמחה אתם עושים לנו כשרואים אתכם מתנהגים כך! אשריכם ישראל. אתם עושים נחת רוח גדולה לקב"ה..."

זה משלים את כל מה שדיברנו... כשהילד יודע שיש לו את הכח להתנהג יפה, יש לו את היכולת לשמור על הניקיון, מצפים ממנו לכך ובוטחים בו שהוא יצליח לעמוד בזה... הניסיון שלו להתנהג בצורה שלילית פוחת בצורה משמעותית.

אנחנו צריכים לדבוק בדרך הזאת, לדעת שכל אחד מאתנו יכול להתגבר על כל סוגי הנסיונות בעולם, ושהקב"ה מצפה מאתנו לעמוד בהם. ולזכור בכל יום שלוש פעמים ביום, שלכל אחד מאתנו יש 'אברהם אבינו קטן' בתוך הלב, שעומד איתן ומסייע לו להתגבר על כל סוגי הנסיונות שיבואו עליו היום ובכל יום.

תמיד להשתמש עם החיובי. ב'ענני' אני אומר למשיגים, לא לזרוק פתקים על הרצפה, מי שיזרוק על הרצפה וכו', אותו דבר תגיד, כל הכבוד אני רואה שילדים כל אך נוהרים על כבוד בית המקדש מעט, ולא מלכלכים... וכו', אותם דברים להגיד, כי בזה אתה לא משאיר סטיגמה מכניס את החיובי.

יש מילה שאומרים לא משקטים רעש ברעש...

ראית שאתה מסוגל, ללמוד שני דף ליום זה לא סוף העולם, זה אפשרי, אם תחליט שזאת המטרה שלה בארבע השנים הקרובות, אתה תסיים את הש"ס ותחגוג את החגיגה הזאת בפועל ממש! אבל אל תשכח להזמין אותי לסיום...". כולם צחקו והאירוע הסתיים. כל אחד חזר למקומו והחיים נמשכו כסדרם.

חלפו שלוש וחצי שנים, ור' אהרן פוגש קבוצה של בחורי ישיבה, שמזהים אותו ואומרים: "שלום הרב מרגלית. אנחנו זוכרים שעשית לנו פעם סדנת דמיון מודרך בישיבה...". הוא מברר איתם מאיזו ישיבה הם, ואז הם נזכרים... "אתה זוכר את מנדי, הבחור שעזרת לו לדמיין את סיום הש"ס שלו? לא תאמין! הוא באמת עומד לסיים את הש"ס! הוא התארס, ובחנתונה שלו הוא יחגוג את הסיום... זה לא יהיה בדיוק כמו שדמיינתם, לא בסלון הבית ואמא שלו לא תעמוד במטבח, אלא במהלך החתונה שלו."

ר' אהרן מאוד שמח, אבל התפלא, איך הוא שכח את החלק שבסוף הסיפור. להזמין אותו לאירוע??? והנה, בבוא היום המיועד מתקשר אליו החתן ואומר לו שהוא אומנם בתענית דיבור ביום חופתו, אבל הוא עשה התרת נדרים במיוחד כדי להזמין אותו. התברר שהוא שלח הזמנה עם הקדשה אישית מאוד נרגשת, אבל ההזמנה חזרה בגלל טעות בכתובת, ולכן הוא מזמין אותו דרך הטלפון לשמחת סיום הש"ס...

החתונה היתה בבית שמש, באולמי פארהנד. ר' אהרן הגיע, השתתף בשמחה וזכה לשמוע את הסיום, אבל אז ביקש החתן לומר עוד כמה מילים:

"דע לך ר' אהרן, שהסיבה היחידה שבגינה אני עומד כאן ומתחתן כמו בחור חסידי ומקים בית נאמן בישראל, זה בזכות אותו רגע שבו דמיינתי את אמא שלי בוכה מאושר!"

החתן הוסיף וסיפר שהוא הילד הרביעי במשפחה, וכל שלושת האחים הגדולים שלו לא הצליחו בלימודים, ההורים שלו שבעו אכזבות, ואמא שלו במיוחד היתה בוכה הרבה על כך שלא זכתה שהילדים שלה יהיו תלמידי חכמים.

"אני ידעתי כל הזמן שגם לי מצפה המשך דומה. כמו האחים הגדולים שלי גם אני הייתי חלש בלימודים, והדרך כבר היתה סלולה החוצה..."

"ואז הגיע הרגע שבו אני דמיינתי את עצמי מסיים את הש"ס ואת אמא שלי עומדת במטבח ומורידה דמעות של אושר. חשבת לעצמי, מנדי! אמא שלך כבר רגילה לבכות, היא בוכה הרבה בגלל הילדים שלה, אבל אלו דמעות של צער וכאב... אתה יכול לגרום לה בפעם הראשונה בחיים לבכות משמחה ואושר! אתה יכול לגרום לה לשמוח, לזקוף את הגב שלה ולתת לה הרגשה שיש שכר לעמלה."

"ההבנה הזאת שיש בכוחי לשמח את אמא שלי בצורה כזאת נפלאה, נסכה בי כוחות עצומים, ובאותו רגע קיבלתי על עצמי בהחלטה גמורה ומוחלטת, אני אסיים את הש"ס ויהי מה! זה

"בישיבה אין לי כמעט הזדמנות לגמול חסד, הנה מצאתי הזדמנות לגמול חסד ולשמש תלמידי חכמים ע"י שאני מעיר אותם בבוקר לתפילה... גם את זה אתם רוצים לקחת ממני...!?"

מה עשה רבי אליהו לופיאן בין סעודה מפסקת לתפילה זכה?

הרב ישראל ליוש

"ויקח מאבני המקום וישם מראשיתו וישלב במקום ההוא" (בראשית כ"ח, י"א)

רש"י מביא את דברי המדרש על כך שהאבנים התחילו מריבות זו עם זו, כל אחת טענה: 'עלי יניח צדיק את ראשו' והקב"ה שמע לקול טענתן וצירפן לאבן אחת.

רצונן של האבנים שהצדיק יניח עליהן את ראשו, מובן, כדברי ה'מסילת ישרים' בתחילת פרק א': 'כי הנה עליו גדול הוא לבריות כולם בהיותם משמשי האדם השלם המקודש בקדושתו יתברך' ועל כן רצו האבנים לשרת את יעקב אבינו, האדם השלם המקודש בקדושתו ית', ובכך יגיעו אל תכלית בריאתן.

אלא שיש בזה ענין מבהיל, שמעתי מהגאון רבי גבריאל קנופולר שליט"א, ראש ישיבת 'מנצ'סטר', בפרקי דרבי אליעזר מובא שהאבנים שלקח יעקב ושם מראשותיו היו האבנים ששמשו למזבח בעקידת יצחק, אם כן, מדוע כל כך חשקו האבנים לשרת שוב את יעקב אבינו עתה כאשר הוא שוכב במקום ההוא, ביציאתו מבאר שבע? מדוע לא הסתפקו בהיותם אבני המזבח של עקידת יצחק? וכי חשיבות העקידה קלה בעיני האבנים?! 'עקידת יצחק' בחר הניסיונות של אברהם אבינו, המאמין הראשון! מה לא מספיק בלשרת את מזבח עקידת יצחק אשר זכרונו לא מש מעם ישראל ואת זכות העקידה אנו מבקשים ומעוררים בעל עת?!

נראה לומר, אומר ר' גבריאל, שהשכיבה של יעקב במקום ההוא, היתה אחרי י"ד שנה שלא שכב כשהיה בבית שם ועבר ועמל בתורה, ושכיבה זו גם תהיה הכנה וצבירת כח להמשך עמל התורה, אם כן, רצו האבנים גם חלק בעמל התורה. לא מספיק להם לשרת את מזבח העקידה, חשוב ככל שיהיה, הם רצו גם לשרת את העמל התורה של יעקב אבינו, ועל זה הם רבו ולא שקטו עד שנהפכו לאבן אחת וכולם ישרתו את עמלו של יעקב אבינו בתורה הקדושה.

גבאי בית כנסת הסכימו להחזיק בבית הכנסת כולל אברכים תמורת תשלום, אמר להם הגאון רבי זאב איידלמן זצ"ל שעליהם להרגיש לכל הפחות כמו האבנים הדוממים שרבו לשמש לומדי תורה. ואכן למדו הגבאים מהאבנים את גודל מעלת משמשי לומדי תורה וייתרו על דרישתם הכספית.

"יש לנו טענה!" - טענו תלמידי הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל לרבהם - "זה שהרבי מעורר את התלמידים זהו בגדר זקן ואינו לפי כבודו! לא מתאים לרבי להיכנס לחדרי הפנימיה ולהעיר את הבחורים..."

ענה להם רבי אליהו: "בישיבה אין לי כמעט הזדמנות לגמול חסד, הנה מצאתי הזדמנות לגמול חסד ולשמש תלמידי חכמים ע"י שאני מעיר אותם בבוקר לתפילה... גם את זה אתם רוצים לקחת ממני...!?"

את מעט החסד שאני יכול לקיים...!"

מספר הסיפור, תלמידיו רבי דוד שלוסברג מתרגש: "הביטו על מי הוא התבטא 'שימוש תלמידי חכמים?' על בחורי ישיבה שצעירים ממנו שנות דור..."

בל נשכח, מחדד הרב שלוסברג - שר' אליהו עצמו מעולם לא הסכים לקבל עזרה משום אדם בעולם, אף לא מתלמידיו הקרובים, כי הוא לא רצה להשתמש ב'תלמידי חכמים'...

פעם, אחר שעבר התקף לב, הגיע לבקרו תלמיד שלמד אצלו באנגליה, הגישו קפה, לפתע קם רבי אליהו והביא את הסוכר.

"וכי אי אפשר לבקש את הסוכר מאחד הבחורים?" - תמה התלמיד - "מדוע הרב צריך להטריח את עצמו?"

"חלילה" - התפלא רבי אליהו - "להשתמש ב'תלמיד חכם'?"

וכשמספרים על ר' אליהו שהעיר את הבחורים, אי אפשר שלא להזכיר כיצד היה מעיר אחרי התפילה את הבחורים שלא קמו לתפילה: "עוד מעט סוגרים את חדר האוכל ולא יהיה לך מה לאכול עד הצהריים..."

'מה תור? מי תור?' התקצף הלה, 'מה זה, להשתלט על המקום? יהודי רוצה לבוא להתפלל, תן לו להתפלל! מי קרא לך בכלל? מה היה רע עד היום? לך הביתה. נסתדר בלעדיך. אתה לא בעל הבית כאן!' - זעק האיש בגרון ניחר... השומר, שבסך הכל ניסה לבצע את תפקידו כראוי, הרי לא הוא קיבל את ההחלטה והוא כלל אינו אשם, איבד מסבלנותו, ובין השניים התפתחה מריבה של ממש...

כיצד תור בודד הפך לשדכן כפול?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"וְהָיָה הוּא יְאֹה" (בראשית כ"ט, כ"ה)

אחד הדברים שרבים מאיתנו תרים אחריו, הוא רגע אחד שהוא הזדמנות חיים, החלטה אחת שיש בה לחולל שינוי דרמטי, כדי לשנות גורלות, להכריע עולמות... אנו מכירים אנשים שהיו להם הזדמנויות כאלה והם ניצלו אותן היטב, ומאז - חיייהם השתנו. למשל, אדם שביום הראשון ללימודים הצליח 'לתפוס' חברותא, וכעבור זמן התברר שבזכותו זכה להעפיל מעלה מעלה. אדם שרכש דירה בהחלטה של רגע, וכעבור זמן התברר שערך הדירה הכפיל את עצמו, וכך הלאה...

הצד השווה בכל הרגעים מעין אלה, הוא שהם באים כמעט בהיסח הדעת. בשעת מעשה - קשה לאדם לעמוד ולאמוד את כוחו של הרגע בו הוא ניצב, וכמה תהיה השפעתו. לעתים בזמן אמת, כשהדבר קורה, האדם כלל אינו מזהה שהוא ברגע הזדמנותי כזה שלא יחזור. רק לאחר זמן מתברר עד כמה היה זה רגע גורלי בחייו, ועד כמה רגע זה השפיע עליו לטובה.

לפיכך, מתוך ידיעה שיש לכולנו רגעים כאלה, הבה נחשוף אותם אחת ולתמיד. הבה נגלה מתי יש רגע כזה, ומה צריך לעשות בו - כדי להחליט נכון ולזכות בהשפעה הברוכה. הבה נאלץ את עצמנו לזהות הזדמנויות כאלה - שכאמור באות בהיסח הדעת - על מנת שכשהן יבואו לפנינו, נוכל לפעול בהן נכון, לנצל אותן היטב, לגרום להן להשפיע לנו שפע ברכה!

הנה רגע כזה, לדוגמא: אדם נכנס לבית הכנסת, ומגלה שמישהו יושב על מקומו. יהודי ניצב בתור לשלם על משהו, ומאן דהוא עוקף אותו. שכן חי בדירה צפופה וחשוכה למחצה, והנה שכנו מבקש לבנות - תוך החשכת מעט האור הנשקף מחלונותיה. נהג מאותת שרצונו להיכנס לחניה, והנה נהג אחר נכנס אל המקום המיועד...

בכל המקרים הללו, התחושה המיידית היא של כעס וזעם, והלב באופן טבעי מבקש להעמיד את האיש על מקומו. הרי לא יתכן

שכל אחד יעשה בעולמנו ככל העולה בדעתו, יש דין ויש דיין! מקום בבית הכנסת שייך לבעליו, תור הוא תור, בניה יכולה להיעשות רק אם אינה מזיקה לאחרים, וחניה שמישהו מאותת לכיוונה - היא 'שלו'... לא יקום ולא יהיה, חוצפה שכזו!

ובעומק הרגע 'החצוף' הזה, יש הזדמנות כבירה. זהו רגע של ויתור, אלו הם רגעי הפז בהם בהחלטה אחת יש כדי לחולל שינוי מבורך, לבצע מהפך משמעותי ולשפר את איכות החיים של המוותר. דווקא בגלל שהוא צודק כל כך בעוד הוא מוותר לאדם הלא צודק, דווקא לכן ניתנת לו משמים הזדמנות לקבל גם את מה שלא מגיע לו בצדק, ולזכות בהטבות מפליגות שהוא שואף אליהן כל ימיו!

זה לא קל. 'חייך קודמין', 'זה לא הפקרות', ויש רשימה ארוכה של קלישאות נכונות כל כך, שמונעות מהלב לוותר. זה בדיוק מה שמגדיל את ההזדמנות הטמונה ברגע הויתור, כי ככל שהויתור דורש עוד כוחות נפש, יותר אומץ, פי כמה הקרבה - כך הוא פותח שער לשינוי בחיים, לסייעתא דשמיא ולהצלחה, לברכה ולשפע, לשמחות בנקל ולרוב נחת!

**מתוך רגשות הודאה לה' עשה ר'
שמואל את דרכו שוב לאותו ציון
קדוש, ונפעם לגלות כי שומר
הפתח עודו שם. בהתרגשות אין
קץ פנה אליו, וסיפר לו כי האיש
שלשמו הקדיש את הויתור - אכן
נושע בזכותו... 'אני מכיר עוד
מישהו שנושע', השיב השומר מיד,
'גם לי מגיעה ברכת מזל טוב!'**

'מה תור? מי תור?' התקצף הלה, 'מה זה, להשתלט על המקום?
יהודי רוצה לבוא להתפלל, תן לו להתפלל! מי קרא לך בכלל? מה
היה רע עד היום? לך הביתה. נסתדר בלעדיך. אתה לא בעל הבית
כאן!' - זעק האיש בגרון ניהר...

השומר, שבסך הכל ניסה לבצע את תפקידו כראוי, הרי לא הוא
קיבל את ההחלטה והוא כלל אינו אשם, איבד מסבלנותו. בין
השניים התפתחה מריבה של ממש, שכמעט גלשה לאלימות
פיזית. הם הטיחו זה בזה דברים קשים, כשכל הניצבים מסביב
עומדים המומים ומתוחים לראות כיצד יפול דבר...

ר' שמואל, שניצב שם בתור, קם ועשה מעשה. הוא ניגש אל
האיש המבוגר, ופנה אליו בתחנונים כשהוא מבקש ממנו להירגע.
'אל תכעס עלי, תוותר. הוא נער שרק עושה את תפקידו. אמנם
הוא דיבר לא יפה, אבל תמחל לו, תסלח לו. בזכות זה תראה
ישועות, הרי עבור זה באת להתפלל!'

'שאני אסלח לו?' - התקצף האיש גם על ר' שמואל, 'צריך לפטר
אותו, היום. לא ככה מדברים, לא ככה מתנהגים!'

ר' שמואל הוסיף לדבר אל לבו שינוח מזעפו, אך קשה לומר
שהצליח. תוך כדי, ר' שמואל עזב אותו לרגע קט, ופנה אל
השומר: 'אנא, בטובך, תסלח לו. יהודי מבוגר, הגיע מדרך ארוכה,
אין טעם במריבה ביניכם. תוותר!'

השניים לא הסכימו, עמדו על 'זכותם' לריב ולהתקוטט, אולם
ר' שמואל לא התייאש. הוא שב אל כל אחד מהם, וכשדמעות
בעיניו לחש באוזנו: 'רק תקשיב, יש לי חבר, בחור צדיק כמעט
בן שלושים, שטרם נישא והוא ממתין לישועה. בבקשה ממך,

בפרשת השבוע אנו למדים על רחל אימנו, המוותרת הצודקת
בעולם. יעקב יועד לה, ומתוך שהכיר ברמאות אביה לבן - נתן
לה סימונים. בנוסף, הכל ידעו כי ללבן שתי בנות, אחת מיועדת
ליעקב ואחת לעשיו. כלומר, כשהיא מוותרת לאחותה לאה
ומגלה לה את הסימונים - בכך גוזרת היא במו ידיה כי אחותה היא
שתקים את עם ישראל, בעוד היא תינשא לעשיו הרשע!
ובכל זאת - היא מוותרת. למרות הכל - היא מבליגה. תוך ידיעת
המשמעות השירות והעקיפות - היא נותנת לאחותה את
הזכות, כדי שלא תתבייש. היא מקריבה את עצמה על מזבח
הויתור האצילי, למרות שהצדק איתה, ולמרות שתוצאות
הויתור שלה נראות כאינן נסבלות - על אף כל זאת היא פשוט
מוותרת...

לבסוף, מתברר עד כמה זו היתה הזדמנות: במדרש איכה מגלים
לנו חז"ל, שהקדוש ברוך הוא אומר שבזכות רחל אימנו הוא
משיב את ישראל למקומם, כאמור בפסוק 'מנעי קולך מבכי...
כי יש שכר לפעולתך... ושוב בנים לגבולם!' כלומר - עם ישראל
ייגאל רק הודות לויתורה האצילי של רחל אימנו, מתברר כי
הויתור שלה יביא לנו את הגאולה השלימה, בויתור אחד השיגה
רחל את ההישג הנשאף ביותר בעם היהודי מאז ומעולם!

וכך גילו לנו חז"ל ברומזם בפסוק 'תולה ארץ על בלימה',
שהעולם עומד על מי שבולם פיו בשעת מריבה. מדהים! יושב
אדם ומישהו מתחיל לריב אתו, לוקח לו, פוגע בו - והוא שותק,
מבליג, מוותר. לעיני הניצבים לצידי הוא נראה כאדם חלש, פחדן
כזה, מוג לב. והאמת - שהוא מחזיק את העולם באותה עת, וכל
הזכויות הנעשות אז בעולם - הן בזכותו, ונוקפות לו!

את החשיבה הזו כדאי לאמץ, ולהפנים את התובנה הזו אל הלב.
כי רגע הפגיעה, הסכסוך או המחלוקת - הוא רגע של רגשות
סוערים, קשה להתנהל בו ביישוב הדעת. ולכן כדאי להיערך
ולקבל החלטה לבחור בויתור ובהבלגה, כי ככל שאנחנו צודקים
יותר - כך השפעת הויתור לטובתנו גדולה יותר, פותחת לנו עוד
שערים ומשפרת את חיינו לטובה ולברכה!

התור שהקים שני בתים בישראל!

היה זה לפני תקופת מה, בעיצומה של תקופת התפשטות הווירוס
בעולמנו. באותם ימים, בחלק מהמקומות הקדושים הוצב שומר
בכניסה, אשר הופקד על שמירת מספר המבקרים בפנים בכל
רגע נתון. לפיכך, לא התפלא ר' שמואל ד. כשהגיע אל אחד
הציונים הקדושים בגליל, וגילה כי עליו להמתין בתור, שבראשו
ניצב השומר המכניס אנשים בקצב טפטוף איטי להחריד.

אלא שאם ר' שמואל לא הופתע, נראה שיהודי אחר, מבוגר למדי,
הופתע גם הופתע. בהגיעו - הלה פשוט עקף את כל התור, והנה
הוא כבר ניצב מול השומר ומבקש-דורש-תובע-זועק שרצונו
להיכנס פנימה. השומר שעמד בפתח עמד על ביצוע תפקידו
כהלכה, ובנימוס הסביר לאיש שהכניסה מחושבת לפי כמות
מסוימת, וכי הוא מוזמן להמתין בתור, כמו כולם...

תתגבר! תשתוק! תסלח! יש לך כוח לברך את חברי שייושעו - ובאומרו זאת, כשעיניו דומעות, הזכיר את שם החבר הזקוק כל כך לבשורת הקמת בית.

הדמעות האמתיות שנבעו מעיניו של ר' שמואל, יחד עם הבקשה האישית שבקעה מפיו, עשו את שלהן. אט אט הצליח להרגיע את הרוחות, ולבסוף - שני הניצים לחצו ידיים, תוך שהם מוותרים זה לזה, מוחלים איש לרעהו על המריבה שהיתה ביניהם. ולא נחה דעתו של ר' שמואל, עד שהם בירכו איש את רעהו, שכל אחד מהם יזכה בישועה לה הוא זקוק...

עתה הגיע תורו של ר' שמואל להיכנס פנימה ולהתפלל מעומק הלב. בצאתו החוצה, הוא מוצא את חברו מהישיבה, אשר הפליג בשבחו את קידוש ה' שעשה בהשכנת השלום בין הצדדים, ובהקדישו את הזכות הזו לזכות חברים מהישיבה שהוא כבן 30 וטרם הקים בית בישראל...

ר' שמואל הצטנע, וביקש להיות מעשי. 'אז מה עושים עם החבר שלנו? איך מוצאים לו זיווג הגון בקרוב?' - שאל את רעהו, שמשך בכתפיו. 'אני לא שדכן ולא בן שדכן, ואפילו לא מכיר קצה חוט. הנערה היחידה שאני מכיר זו אחותי בת התשע עשרה, הצעירה מחברנו בכ-11 שנים!'

'ואולי זה כן יכול להתאים?' - התעקש ר' שמואל. 'אולי כדאי לנסות? זה דווקא נשמע מעניין, כשהוא יהיה קשיש בן 91, היא תהיה צעירה כבת 80...' - אמר וצחק, אלא שהחצי-בדיחה הזו הפכה לרעיון שנידון בכובד ראש, והתחיל להתגלגל קדימה. כעבור כשלושה שבועות באה האחות בת התשע עשרה בברית האירוסין עם חברו של אחיה, בן השלושים...

מתוך רגשות הודאה לה' עשה ר' שמואל את דרכו שוב לאותו ציון קדוש, ונפעם לגלות כי שומר הפתח עודו שם. בהתרגשות אין קץ פנה אליו, וסיפר לו כי האיש שלשמו הקדיש את היתור - אכן נושע בזכותו... 'אני מכיר עוד מישהו שנושע, השיב השומר מיד, גם לי מגיעה ברכת מזל טוב!' - קרא בהתרגשות, וכל הממתנינים בתור הגיעו לברכו...

התברר כי גם החבר בן ה-30 שלשמו הוקדש היתור, וגם השומר המוותר בעצמו - שניהם נושעו תוך 3 שבועות! כן כן, זכות ויתור אחד הושיעה שני בחורים הממתנינים לזיווגם, בנתה שני בתים בישראל!

סיפור מפעים זה, אשר הופיע בגיליון 'השגחה פרטית', מרטיט את הלב ממש: הנה כי כן, ראו נא ראו כמה גדול כוחו של ויתור. בשעת מעשה הוא קשה, מייסר, כואב ממש. שני הצדדים עלולים להתבצר בעמדתם, לצעוק, לפגוע, לריב בכל הכח. אולם המריבה אינה מייצרת כל תועלת, בעוד היתור - לא רק מייצר תועלת, הוא מחולל ישועות ממש!

אנו עומדים למבחנים כאלה כל יום. בתוך הבית פנימה, בבית הכנסת, במקום העבודה, בכביש וגם במדרכה. כל העת עלולים להיפתח סכסוכים מסכסוכים שונים, מחלוקות גדולות עשויות לפרוץ, ואנו עלולים להיות 'גיבורי המחלוקת', אלו העומדים על

שלהם, חזקים ואמיצים כאלה...

חלילה לנו. אומץ אמיתי הוא לוותר, למחול, לסלוח, להבליג, להתעלם. זה לא רק מעשה אמיץ, זה גם מעשה רווחי - כי רגע הויתור הוא רגע של הזדמנות, מתנה משמים. אם נוותר ברגע הזה - אנו יכולים לפתוח לנו את כל השערים, לחולל לנו ולקרובינו ישועות גדולות. הבה נוותר בכל הזדמנות ומכל הלב, ונזכה לשמוח בשמחות יחדיו מכל הלב!

מזל טוב משולש בויתור אחד!

היה זה לפני כעשרים שנה, עת החליט ר' יצחק א. לבנות את הגג שמעל ביתו, ולהרחיב בכך את גבולו. במשך 15 שנים התגורר בדירה המורחבת שבנה בשלום ובשלווה, ואז החליט גם שכנו ר' פנחס כ., לבנות את גגו שלו. אלא שאז החלו החריקות ביחסי השכנות ביניהם - שכן ר' פנחס בנה את הגג בקיץ, וכשהקבלן הצמיד את חיבור הגג שלו לגג של שכנו, לא ביצע את מלאכתו כראוי, ואף הזיק ופגע באיטום גג ביתו של ר' יצחק, כנראה בלי להתכוון.

החורף הגיע, ועמו טיפות הגשם. לראשונה, לאחר 15 שנות יובש שליו, הבחין ר' יצחק ברטיבות החודרת אל ביתו, רטיבות שהפכה לדליפות של מים. כל מי שהתמודד אי פעם עם דבר כזה יודע שמדובר בבעיה לא פשוטה - למצוא את מיקום הנזילה, לדעת איך לסותמה היטב, וכמובן - העניין כרוך גם בעלויות לא זולות כלל וכלל...

לר' יצחק לא היה ספק, שהגג שלו נפגע עקב הבניה של ר' פנחס. אמנם ר' פנחס התקשה לקבל על עצמו את האחריות למחדל, ולתומו טען כי גגות עשויים לדלוף. איש מקצוע שהובא למקום פסק שר' יצחק צודק, ועתה הוטל על ר' פנחס לתקן את הנזילה - אלא שזה ארך לא מעט זמן, ובינתיים - אש הסכסוך התלקחה בין שני השכנים הוותיקים. לטענות ההדדיות נוספו טיעונים שונים ומשונים מלפני שנים ארוכות, והאווירה הפכה עכורה...

לבסוף, הנזילות תוקנו, ר' פנחס שילם, והחיים כאילו שבו למסלולם. אמרנו 'כאילו' ולא בכדי, כי בכל זאת לא ניתן היה להתעלם מהתרעומת שנותרה בלבו של ר' יצחק על שכנו ר' פנחס. הם אמנם שבו לדבר כבראשונה, האווירה חזרה והפכה לרגועה, אולם בכל זאת בלבו של ר' יצחק נותר אבק שריפה מהמחלוקת ההיא...

חלפו כמה שנים, ובינתיים השיא ר' פנחס שניים מילדיו בזה אחר זה, כשר' יצחק כמובן משתתף בשמחת שכנו מכל הלב. אולם למרבה הצער, יום ועוד יום חולפים, חודש ועוד חודש ואז שנה ועוד שנה, ובבית שני הילדים הנשואים לא נשמע קול בכי תינוק. שני הזוגות מייחלים ומצפים להיושע בבשורת הבנים, אולם זו מבוששת מלבוא...

כשעברו למעלה משלוש וחצי שנים מעת נישואי הזוג השני ואין קול בשורה באופק, ניגש יהודי יקר אל ר' יצחק, ועורר את לבבו לראות בצרת שכנו, ולמחול לו לחלוטין על עוגמת הנפש שגרם

"היו לפעמים תקופות עמוסות כדוגמת שיפוץ דירה, שמצאתי עצמי מתקרב ליום המבחן, ואיני שולט עדיין היטב בחומר... אזרתי כח והוספתי שעות על גבי שעות בלימוד הגמרא בנדודי שינה, עד שהרגשתי שאכן אני שולט טוב בחומר"

סדרת שיחות עם אנשים מופלאים הנבחנים על כל הש"ס

הרה"ח אהרן כהן

"הרכבת פשוט נוסעת" - היטיב להגדיר זאת אחד מחברי בשבוע האחרון, אחרי שהופתע לשמוע שהנבחנים החשובים חברי מסגרת 'קניין ש"ס' כבר עמדו בכור המבחן על 1020 דפי גמרא. ומכאן לשיחה המחממת עם הרב שמעון מימון, מחשובי האברכים בעיר בני ברק.

מתי התחלת ולמה?

"התחלתי כבר בישיבה", מודה הוא ומבקש להדגיש בחיך: "יכול להיות שהסיפור שלי קצת שונה מרוב הנבחנים. היה זה בשנותי בישיבה, איני יודע בגלל מה זכיתי, אך המציאות הייתה שנכנס לי הרעיון בראש, והייתי נזהר לא להיסחף לשאר לימודים וכדומה, רק הייתי משקיע שוב ושוב בשינון וחזרות של לימוד הישיבה, כך הייתי נבחן בתכנית של 20 דף של 'דרשו' שהיה אז על לימודי הישיבה. לצד זה קצת זמן השקיעתי בחזרת המסכתות שלמדתי בשנים הקודמות, כך שברוך השם, המסכתות של נשים-נזיקין מוכרות לי די טוב וחקוקות בזיכרוני.

"לאחר חתונתי. היה זה במחזור הקודם", משחזר הוא בקול, "אחזו אז במסכת כתובות. ואז משמים שמעתי מחברים בכולל שישנם 6 מבחני קבלה ב'דרשו', עד שההצטרפות מאושרת (כל המעוניין יכול להיבחן, אך הכוונה להצטרפות כחבר ולקבל המלגה הסמלית. א.כ.), כך שזה יצא לי כל מסכת כתובות + נדרים, אותן כבר למדתי וידעתי. אחר כך, שכבר התקבלתי, היה לי יותר חשק להמשיך למסכתות שעדיין טרם למדתי, כיוון שהשייכות למסגרת מדרבנת להמשיך להשקיע ולהצליח.

"זאת ועוד", מציין הוא בלהב השגחה פרטית שליוותה אותו בלימודיו, "בדיוק, אז נכנסתי ללמוד בכולל חושן משפט לחצי-יום, כשבחצי השני נכנסתי לכולל 'דף היומי', כך זכיתי ללמוד סדר קדשים וכו' במסגרת לימוד רציני בסדר הכולל, שהוסיף רבות ללימוד בהבנה עד לידיעה ברורה. גם כעת, זכיתי לראות את הסייעתא דשמיא", מוסיף הוא. "כשהתחילו מסכת כתובות, כשבצעם סיימתי כבר מחזור שלם של לימוד הש"ס בהבנה, לצד המבחנים החודשיים נכנסתי ללמוד יום שלם בכולל חושן משפט..."

איך אתה מתכוון למבחנים החודשיים?

"הכל מתחיל בלימוד הראשוני", משיב הוא בהתלהבות. "שבו

נצרכים להשקיע בלימוד הגמרא ולהבינה על בוריה. לאחר מכן, אני מוסיף בכל שבוע חזרה שבועית על כל החומר, כשבשבוע של המבחן אני מוסיף הרבה השתדלות והשקעה לחזור על כל הלימוד החודשי של כ-30 דפי גמרא. כשבנוסף לזה אני נהנה להסתייע בהצצה בדפי סיכום ותמצית לתוספת ריענון וזיכרון".

האם אתה מתכוון למבחן המסכם? ואיך?

"כמובן!", מגיב הוא בפשטות. כשהוא מציין שבהחלט עיקר ההשקעה זה על ה-90 דף הראשונים מתוך מאה ועשרים דף הכלולים במבחן המסכם, היות וה-30 האחרונים יחסית די מונחים בזיכרון, כשבדרך כלל רק לפני שבוע נבחנו עליה. "כשאני משקיע רבות להספיק לשנן את הדפים בפנים הגמרא לצד הנ"ל, חלקם מבפנים והרוב מתוך תמצית הש"ס. על 30 הדף האחרונים אני סומך על הזיכרון מהשבוע הקודם".

בבסיס, איך אתה מתכוון למבחני 'קניין ש"ס'?

"אף שאישי, אני לא מצליח לחזור על כל החומר ההולך וגדל ברוך השם, אני מיישם לפחות את מאמר חז"ל 'לא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה בן חורין להפטר ממנה...' - אני מחשבן לעצמי, ומחלק את המסכתות לפי רמת ידיעה כשאני משקיע בעיקר להספיק לחזור על המסכתות שבהן אני מרגיש יותר צורך לרענן את הלימוד בזיכרון. כשכפי שצינתי קודם, סדר נשים-נזיקין אני שולט בהן

משנות הישיבה, ולכן אני צריך להשקיע יותר בסדר מועד, אותו לא למדתי בתור בחור."

וככה אפשר להמשיך גם כשמדובר במבחנים הגדולים של אלף דף ויותר?

"אינני יודע מה יהיה כשנגיע לסדר קדשים", מגיב הוא בכנות מחויכת. "אך כעת אני מתבסס על כך שחלק גדול, דהיינו המסכתות הישיבתיות מנשים-נויקין, כבר חזרתי עליהן לפחות 30 פעם, אומר הוא בתום. כשכאמור, המסכתות האחרות, במיוחד אלו שאינן ישיבתיות, אני משקיע בהן יותר. ולכן לפחות לעת עתה, הודו להשם, אני רואה ברכה בעמלי".

מה אתה משיב לחבר/מכר המתעניין אצלך על הצטרפות לתכנית "קניין ש"ס"?

"איני בטוח שזה אכן מתאים לכל אחד. אך בהחלט", נשמע הוא

ברור בדעתו, "חבר ומכר שנראה לי כמישהו היכול לזכות לזה - בוודאי אני ילחיב אותו לנסות להצטרף, כי כפי שראיתי בעצמי אחרי שמתחילים - יש סייעתא דשמיא להמשיך. אך כמובן", מזדרז הוא להבהיר, "ההצלחה תבוא רק למי שבאמת מחליט בעצמו שהוא משקיע ומתמסר לזה בכל כוחו בלי תירוצים וכדומה.

"אישית", משתף הוא בגילוי לב, "היו לפעמים תקופות עמוסות כדוגמת שיפוץ דירה שמצאתי עצמי מתקרב ליום המבחן, ואיני שולט עדיין היטב בחומר..."

"אזרתי כח והוספתי שעות על גבי שעות של נידודי שינה בלימוד הגמרא, עד שהרגשתי, שאכן אני שולט טוב בחומר. ואם תרצו", חותם הוא בפסקנות, "זה הממריץ הכי טוב לנבחנים, להגיע למבחן ולהרגיש בחוש, שאכן, ברוך השם, אני יודע את הלימוד. זה ממלא בהנאה וסיפוק שמדרבן אותנו להמשיך עוד ועוד!".

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

המשך מעמוד 15 | הרה"ח רבי יוחנן בריזל

הרכב הכי יפה בשכונה, הבית שלהם כבר הורחב ושופץ בדיוק כמו שהם חלמו. הילדים שלהם בריאים ושלמים, הפרנסה בלי עין הרע, ובכל זאת הם לא מאושרים. לא רק שהם לא מאושרים, אלא שהם אפילו עצובים במקרים רבים...

"תפסתי אחד כזה שאלתי אותו, תגיד, למה אתה לא מחייך? הוא ענה לי שעבר עליו יום קשה. בבית עצבנו אותו היום, והילד שלו קיבל ציון לא מי יודע מה במבחן, ובעבודה המזכיר שלו עשה איזו טעות שעלולה לגרום לו לנזק של כמה אלפי שקלים, ובכלל כואב לו הגב וזה מוריד לו את כל המצב רוח.

"אמרתי לו, אדוני, אני לא מבין על מה אתה מדבר. אני שמעתי ממך עכשיו שיש לך ברוך ה' אשה, יש לך לפחות ילד אחד, אני מבין שאתה איש עסקים מצליח מאוד אם בגלל טעות של המזכיר שלך אתה מפסיד כמה אלפי שקלים כנראה שיש לך עסק לא קטן, וזה שכואב לך הגב זה בגלל שאתה ברוך ה' יושב הרבה במשרד ולא צריך לעבוד בשדה עם מעדר, נו... תשמח! תרקוד!!! אז מה אם יש לך בעיות? למי אין בעיות?! לבעלי חיים בגן חיות אין בעיות, נותנים להם אוכל ישר לתוך הפה ולא דורשים מהם לעשות כלום. אנחנו בני אדם, נולדנו כדי לעמוד והתייגע, אז בגלל שקצת קשה לך אתה שוכח את כל הטובות והחסדים שהקב"ה עושה אתך בכל רגע? בגלל שהפסדת כמה אלפי שקלים אז "כל זה איננו שווה ליי" חלילה וחלילה?".

"אז כן, נכון שהלילה סדר לא יצא כמו שתכננו, ונכון שאף אחד בעולם אינו שואף לשבת בלילה הסדר בדירה לא מוכרת בעיר לא מוכרת, ענייה ומוזנחת, עם מוצרי מזון חלקיים בלבד, עם תנאי פתיחה גרועים כל כך... בגלל זה צריכים לוותר על השמחה? בגלל זה צריכים להצטער? חלילה וחלילה. הנה קיבלנו הוכחה שזה יכול להתברר לאחר מעשה כליל הסדר הכי מוצלח שחווינו אי פעם..."

את המרצה מהאוניברסיטה איך לומר את הקידוש בליל פסח שחל בשבת... נטלנו ידיים 'ורחץ', כרפס זה לא מסובך וגם 'יחץ' זה לא סיפור...

"כשהגענו ל'מגיד', התחלנו לומר, אני זכרתי, אשתי ע"ה הזכירה לי חלקים, הילדים תרמו את חלקם, וכך הצלחנו איכשהו לומר את רוב ההגדה. לא הכל זכרנו, אבל את עיקר סיפור יציאת מצרים סיפרנו זה לזה..."

"אני רוצה לומר לכם שזה היה הליל הסדר הכי יפה שניהלתי בכל ימי חיי! ישבנו וסיפרנו ביציאת מצרים, סיפורי צדיקים, העליתי מדרשים שזכרתי בעל פה, גם הם עזרו לי, כשסיימנו את אמירת הפיוטים של 'נרצה' שאת חלקם אמרנו באופן חלקי בלבד כי הם נאמרו מתוך הזיכרון - כבר האיר השחר... זה היה הליל הסדר הכי לא מאורגן, הכי לא לפי הסדר, הכל היה מאולתר, בארץ זרה, בדירה שאינה שלנו, עם כלים בסיסיים בלבד, אבל ההרגשה היתה מרוממת, היא חרוטה לנו בעצמות עד עצם היום הזה! ללמדך שמה שעושה את האווירה זה לא היופי החיצוני או ההשקעה הגשמית. "בגלל שאנחנו טרחנו והתייגענו כל כך לעשות לאלף יהודים ליל הסדר כשר, משמים נתנו לנו מתנה, נתנו לנו להרגיש פעם אחת מה זה ליל הסדר מרומם ונשגב במיוחד".

"אני רוצה לומר דבר חשוב לציבור", אומר הרב בריזל, "יש אנשים שלכאורה לא טוב להם בחיים. אנשים שסובלים מעניינים רפואיים, מיחסים משפחתיים בעייתיים, מכל מיני צרות. ובכל זאת הם אנשים שמחים ומאושרים.

"לעומתם, אתה רואה אנשים שיש להם כל טוב, הם נוסעים על

אל"ה שכנראה היא לא תיעשה בזמן כזה, אם הוא לא יעשה זאת בעצמו...
לא רק המעשה אצילי ומדהים, אלא בעיקר המחשבה על צרכים כה פשוטים של אחרים... זו גאונות בלחשוב על השני...

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

מה עושה צדיק כמו רבי אליהו לופיאן בערב יום הכיפורים בין סעודה מפסקת לתפילה זכה?
תלמיד סקרן החליט לעקוב אחרי רבי אליהו ולראות בעיניו מה מעשיו בשעות כה קדושות. לפליאתו הוא מצא אותו הולך לפנימיה, מניח את טליתו מחוץ לחדרי השירותים ומכין ניירות...
עבודה שמוטלת דרך כלל על אחת מעובדות הישיבה, הבין רבי

השפע והברכה פתוחים לרווחה למעננו, ונזכה לרגעים שמחים ומאושרים תמיד, מתוך רוב שמחה!

הסגולה שעובדת באמת!

בישיבת 'אור אלחנן' הירושלמית, ישנו מנהג נאה בימי ראש השנה, והוא - שאחד הבחורים המבוגרים בישיבה מוסר שיעור בעת סעודות החג, כאשר בכל אחת מארבעת הסעודות, נמסר שיעור על פרק מארבעת פרקי משניות ראש השנה. עם השנים הפך הדבר למעין סגולה לזיווג הגון, כאשר הבחורים המבוגרים מבקשים לומר את השיעור, בכדי לזכות בסגולה הזו.

באחת השנים, נפלה הזכות בחלקו של בחור אחד, אולם בעת שנעמד לומר את השיעור - הבחין כי בחור אחר, מבוגר ממנו, נפגע מהעובדה שלא הוא זה שנקרא למסור את השיעור. לרגע אחד התחוללה מלחמה בלבו, הרי כולם יודעים שמסירת השיעור היא סגולה לזיווג הגון, והזכות הזו כבר נפלה בידי. אז שיוותר עכשיו? למה?!

ובכל זאת הוא התגבר. באומץ רב ויתר על הזכות שכבר היתה בידי, וביקש מהבחור השני למסור את השיעור במקומו. ראש הישיבה, הגאון רבי משה מרדכי חדש זצ"ל הבחין בכך, ובירך אותו כי לא זו בלבד שלא יפסיד מהויתור את הסגולה, אלא שהויתור עצמו - הוא הוא יהיה הסגולה!

וכך אכן קרה. חלפה שנה, הבחור המוותר כבר היה נשוי, בעוד הבחור שמסר את השיעור - למרבה הצער נותר עדיין מאחור... התברר כי הויתור היה סגולה שהניבה ישועה, הרבה יותר ממסירת השיעור כדבר הסגולה המסורתית!

את הסיפור המופלא הזה מספר גיבורו, הרב דב ייגר הי"ו מבית שמש, וללמדנו בא: לפעמים המחלוקת או המריבה הן על דבר רוחני דווקא, על מעלה רוחנית. גם במקרים כאלה, משתלם פי כמה לוותר, כי הויתור תמיד כדאי יותר, ומהווה סגולה בדוקה ומנוסה לפתיחת שערי השפע!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

לו. בתחילה ניסה ר' יצחק להצטדק בטוענו שכבר מחל מאז ומקדם, אולם לאחר שיחה ארוכה הודה שהוא עדיין נוטר טינה לשכנו על מעשיו, והוא לא באמת מחל לו לגמרי...
כאן פתח אותו יהודי בדברי חיזוק ועידוד, וביקש מר' יצחק למחול ולסלוח לחלוטין לשכנו, ולא זו אף זו - להטמיע אל תוך לבו עד כמה הוא מוחל וסולח, עד כדי שיוכל לשוחח על כך גם עם בני ביתו ולשכנעם למחול אף הם...

כששב ר' יצחק לביתו ופתח בשיחה בעניין, הסתבר שמדובר בעניין לא קל. הזכרונות של אז, הרגשות הכאובים - צפו ועלו. עוגמת הנפש שהוסתרה תחת מעבה השנים החולפות - נפתחה מחדש. ר' יצחק ומשפחתו הצליחו להתעלות מעל הרגשות הללו, לגלות הבנה למצוקת שכנם באותה עת, ולמחול לו באמת ובתמים, תוך מחיקת כל תרעומת מליבם!

ואז, הלא יאומן אכן קרה: פחות מעשרה חודשים חלפו, ושני הזוגות נושעו. לגדול שבהם נולדו תאומים, ולצעיר נולדה בת. ר' פנחס חבק שלושה נכדים, פחות מעשרה חודשים לאחר מעמד המחילה שהתקיים בבית שכנו, כשהוא כלל לא יודע על כל האירוע, ורק לאחר השמחה - נודע לו על כל הסיפור...

כל הסיפור המפעים הזה, אשר מספר המשפיע הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א מפי בעלי המעשה, ראוי שיעמוד לנגד עינינו בעת התגלע סכסוך או מחלוקת, וגם אם עברו מאז שנים. לפעמים, יש ברכת שפע מוכנה בשמים, שמחה משפחתית או ברכה גדולה, והן מתעכבות מלבוא רק כי יש איזה שביב של טינה, בדל של מחלוקת, רסיס של אש שנותר מאחור...

אחים יקרים, זה לא כדאי, זה לא שווה, זה פשוט לא משתלם. זה הזמן להבין ולהפנים כמה גדולים ההרס והארס של מחלוקת, ולוותר מיד כדי לשמור על שערי השפע פתוחים באופן רציף. וגם אם היינו מעורבים בעבר בסכסוך כזה, זה הזמן לקבל החלטה נחושה, למחול ולוותר מכל הלב!

וככל שננקה את ליבנו מכל שמץ מחלוקת, ככל שנטהר את עצמנו מכל רבב של סכסוך, ככל שנחליט שאנו מוותרים ומוחלים מכל הלב - הן בעת מחלוקת והן לאחריה, כך נזכה לראות את שערי

כמו זה כואב הרבה יותר!".

מרן הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, היה איש אלוקים קדוש. חשוב שתדעו: כל האנשים הגדולים בעולם התורה, למה הם נהיו ככה, רק בגלל המידות הטובות שלהם! אין דרך אחרת. אין גדול בתורה מפורסם בלי שיצטיין במידות טובות.

ובכן, רבי משה פיינשטיין היה ברוסיה הקומוניסטית. אתם לא יודעים מה זה רוסיה, גם אני לא יודע, אבל שמעת... היו קומוניסטים היתה 'היבסקציה', מי שלמד תורה היו שולחים אותו לסיביר ועינו אותו בעינויים קשים.

הגאון רבי חיים עוזר כתב מכתב מווילנא, בה האמתאר איך יושבים ברוסיה שני אחים ולומדים תורה כמו שלמדו לפני מאה שנים, רבי מרדכי פיינשטיין ורבי משה פיינשטיין. רבי מרדכי היה יותר גדול.

בכל אופן, רבי משה התמנה להיות רב כשעוד היה בחור. הם גרו בעיר אחת, והוא נהיה רב בעיר אחרת, ושם היה יושב כל היום בבית המדרש ולומד שם ברוסיה, תחת המגף הקומוניסטי. השקידה שלו היתה נוראה, אבל בן אדם צריך גם לאכול, ולכן היתה אשה אחת שהיתה מביאה לו בצהרים אוכל לבית המדרש, היא היתה ממונה על זה.

אחותו של רבי משה פיינשטיין סיפרה לימים, (אני מתבייש לספר את הסיפור הזה כי זה כל כך לא שייך אלי ואיני בדרגה הזאת בכלל), אבל מספרת האחות שהיא באה לבקר את אחיה, וישבה איתו לארוחת הצהרים. באה האשה שבישלה את האוכל, היא הביאה איתה סיר עם תבשיל, ומזגה לצלחת של רבי משה ולצלחת של אחותו שבאה לבקרו.

סיפרה האחות, שהיא רק הכניסה את הכפית הראשונה לפה, ומיד הרגישה שהיא מקבלת בחילה מהטעם הנורא של המאכל הזה. היא אמרה, חמישים שנה כבר עברו מאז, והיא עדיין זוכרת את הבחילה שהיתה לה.

אבל רבי משה אכל ואכל, וכשהוא סיים הוא אמר למבשל "היום האוכל היה טעים במיוחד. אולי יש בסיר מספיק למנה נוספת?", והיא ראתה שהוא כל כך אוהב את האוכל, אז היא שמה לו מנה כפולה מהמנה הראשונה, ורבי משה נאלץ לאכול את החציר הזה, את הקש שהיא שמה לו בצלחת וסיים את האוכל עד תום.

"אחרי שיצאה המבשלת שאלה אחותו של רבי משה את אחיה הקדוש, אמור לי אחי, איך אתה יכול לאכול את זה, הרי האוכל הזה כל כך לא טעים. אתה באמת לא מרגיש טעם באוכל?"

"אמר לה רבי משה, מי שלומד תורה חוש הטעם שלו נהיה עדין יותר, הוא נהיה אנין טעים. בוודאי שאני הרגשתי, יותר ממך. אבל האשה הזאת אלמנה!!! צריכים לחזק אותה, לא להעליב אותה!!!".

סיפר לי אחד שהיה בישיבת מיר, שם הוא היה מאזין לשיעורי

לא גר בג'ונגל, הוא לא חי על אי בודד. מטבע הדברים פעם ביום או יומיים צריכים להחליף גרביים, אז הבחור הזה, כמה פעמים הוא מחליף?

"וכשהוא מחליף גרביים... איפה הוא שם אותם???"

"ואיך הוא מתנהג בחדר אוכל? אין אצלנו שולחן לכל אחד, בדרך כלל יושבים שישה בחורים בשולחן אולי יותר.

"האם הוא מגיע הראשון, נוטל ידיים מהר מהר, ותופס את המנות הכי טובות כשהוא משאיר לאחרים את מה שנשאר אחרי שהוא לקח כפי רצונו, ואם יש משהו מיותר הוא חוטף את זה לעצמו, או שהוא נותן את זה למישהו אחר?"

"האם יש לו לב טוב, או לב בינוני???" ואולי יש לו לב רע חלילה?
"כשצריכים לעשות משהו, ומישהו צריך ללכת לאיזו שליחות, לבצע איזה תפקיד, האם הוא הראשון שצועק 'הנני', או שהוא בסוף האחרון שמתנדב לעשות משהו למען הזולת? אולי רק כשמחלקים גלידה הוא הראשון, אבל כשצריכים לעשות משהו הוא שוכח את הזריזות שלו..."

"הבת שלך לא יהיה לה איתו משא ומתן בלימוד", הוסיף רבי שמואל לומר לאבי הנערה, "היא לא תצטרך לפלפל אתו בהבנה של הקצות החושן אם המהלך הוא כמו שאומר ר' ברוך בער, או כמו שאומר ר' נפתלי..."

"אבל אם יש לו מידות רעות, היא יום יום תסבול ממנו..."
"בחדר האוכל בישיבה יש עובדים, טבחים, טבחיות. לפעמים אלו אנשים שבזרי לב, אלמנות מסכנות, אנשים שבורים. הם עומדים שעות ועורכים כל יום חתונה, שלוש פעמים ביום. יש בישיבה 600 או 700 בחורים, צריכים להכין לפני כל ארוחה מאות מנות!"

"למה אתה לא שואל אותי, אם שמתי לב כשהוא נכנס לחדר האוכל אולי הוא מריח את המנה ופוסק בקול: אין מה לאכול היום... אני הולך לקיוסק שם יש בורקס, ושתייה 'קריסטל' ואולי גם פלאפל..."
"אולי הבחור שקוע בחובות וקונה בקיוסק בהקפה, כשהוא מחכה שאתה תשלם, שאחרי החתונה שלו השווער ישלם את החובות שלו..."

"הרי הבת שלך תיפגש עם התגובות שלו יום יום. ה'לורד' יבוא הביתה בשתיים ורבע וירצה ארוחה. המנה הזאת שמונחת על הצלחת שלו, כמה יגיעה השקיעו בזה... לקנות את המצרכים, לקלף, לחתוך ולבשל ולעמוד על המשמר שלא ישרף, עד של'לורד' - הנסיך הזה, מגישים את האוכל, והוא אחרי שניה אחת שהסתכל על האוכל הוא אומר זה לא טעים היום..."

"יכאב לה מאוד הלב לבת שלה. מה אתה חושב? אולי היא תגיד אין דבר, הוא באמת לא בנאדם, הבעל שלי, אבל יש לו שני מהלכים להבין את הקצות החושן' הוא יודע שר' ברוך בער אומר כך ור' נפתלי אומר כך... אולי זה מה שיעודד אותה..."

"זה לא יעודד אותה ולא ינחם אותה!" הבהיר לו רבי שמואל, "זה יעורר את חמתה עוד יותר. מילא אדם שלא קשור לתורה מתנהג כך, נו, לאנשים כאלו זה מתאים. אבל הוא כן לומד, ובכל זאת מתנהג

"אני יש לי הנאה כשהתלמידים מתענגים על השיעור שלי, כשהם משבחים אותו ורוצים לשמוע אותו שוב. והיא? הרבנית, לה לא מגיע שייהנו מהשיעור שלה וישבחו אותו ויבקשו לחזור עליו שוב ושוב? כשאני מכין שיעור, היא מכינה לי ארוחת צהרים. זה השיעור שלה!!! זה ה'קצות החושן' שלה, זה ה'ר' שמעון שקופ' שלה".

אומר רבי שמואל רוזובסקי לאותו אבא... למה אתה לא שואל אותי אם הבחור המדובר נכנס למטבח אחרי האוכל כדי לומר תודה רבה לטבחים שעבדו ובישלו בעמל וביזע???

כשאני למדתי בישיבה, היו בחורים, אמנם יחידים אבל היו כאלו, שלא פספסו, כל יום! יום הם נכנסו למטבח אחרי האוכל ואמרו, "אה, האוכל היום היה טעים במיוחד! תודה רבה!!!", הטבחים אמרו להם "אבל גם אתמול היה טעים במיוחד", והבחור היה עונה, "אתמול היה טעים במיוחד וגם היום טעים במיוחד!"...

מה הטבח לא בנאדם? אין לו לב? הוא לא יהודי? לא מגיעה לו מילה טובה???

אם אתה רוצה לדעת מי הוא בנאדם, תבדוק איך הוא מתנהג בבין אדם לחברו, לא רק לגבי שידוך, לכל עניין ולכל מטרה. מי שאין לו מידות טובות אי אפשר להסתדר איתו.

איך אומר מרן החזון איש? התורה לא נדבקה במי שאין בו מידות טובות. תורה זה לא מתמטיקה, לא מספיק ללמוד ולחזור, צריכים גם מידות טובות כדי שהיא תיתפס ותידבק!!!

(וכל החפץ יכול להאזין לשיחה בעצמו בחיוב ל'קול הלשון' 03-617111, להקיש 'כוכבית' ואחריה 'סולמית', לאחר מכן להזין את מספר השיעור 1059742 ולסיום 'סולמית')

של רבי חיים שמואלביץ. אולי שמעתם פעם, רבי חיים היה מרא דכולא תלמודא, בבלי, ירושלמי, הכל הוא ידע, לא הניח אחריו כלום! אולי מהציבור הזה שנמצא פה עוד יצמחו כאלו גאונים, אבל בינתיים ממה שאני מכיר, אני לא מכיר כזה גאון כמו שהיה רבי חיים שמואלביץ.

הגיע אורח אחד מחו"ל לבקר, הוא היה ידיד מנוער של רבי חיים. אחרי השיעור התפללו מנחה, ובסיום התפילה הזמין רבי חיים את ידידו לעלות אתו לארוחת צהרים.

הם הגיעו הביתה, והרבנית חיה מרים ע"ה הגישה להם מרק. רבי חיים אוכל כף אחת מהמרק ואומר "אוי, ס'איז אזוי גוט!", זה כל כך טוב! הוא מכניס לפיו כף נוספת ושוב מתענג בקול על הטעם הנפלא, וכך אחרי כל כף שהוא מכניס לפה הוא מספר כמה היא טעמה לו וערבה לחכו. וכשהוא מסיים את הצלחת הוא מבקש עוד מנה, ואחר כך עוד אחת, חמש או שש מנות הוא אוכל, ולא מפסיק לדבר עלה אוכל כמה הוא טעים...

אותו אורח כבר לא הצליח לעצור את עצמו מלהביע את תמיהתו. הוא היה ידידו של רבי חיים מנוער, ולא הבין מה קרה?

"למדנו רבינו", הוא אמר, "הרבי הרב הוא מרא דכולא תלמודא, בבלי, ירושלמי שגורים על לשוננו... למה הרב מדבר כל כך הרבה על האוכל...?"

אמר לו רבי חיים... "זה השיעור שלה!!! זה השיעור שלה!!!".
האורח לא הבין, ורבי חיים הסביר לו: "כשאני אומר שיעור, אני עובד קשה, מכין את השיעור, וכשאני מוסר אותו בפני התלמידים הם אומרים אח, איזו שאלה חזקה, איזו סברא נפלאה, התירוץ הזה מיוחד במינו, אולי אפשר לשמוע את השיעור פעם נוספת? הרב יכול לחזור על הסברא הזאת עוד פעם בבקשה???"

המשך מעמוד 10 | הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל

בת ים, אחרי שנה וחצי פגשתי יהודי שאמר לי: "כבוד הרב, הסיפור שסיפרת הציל את חיי. אני סוחר תכשיטים מצלית, אך עם הזמן מצבני בעסקים נעשה בכי רע, עד שעמדתי לפשוט את הרגל. באותה תקופה ניהלתי קשרי מסחר עם מספר ערבים בשכם. בפעם האחרונה שבה הגעתי לשכם, כלאו אותי עמיתי הערבים בבור מצחין, ונתנו לי לחם צר ומים לחץ. כשהייתי בגיא צלמות, נזכרתי בסיפור שלך, וזה מה שעודד אותי להחזיק מעמד ונתן לי את הכוח לשרוד. כשהייתי זרוק בבור המחניק חשבתי לעצמי: 'אם הגעתי למצב כה ירוד, זה הסימן שמכאן והלאה נותר לי רק לעלות!' ואכן בחסדי ה' זכיתי להחלץ משביי ולעלות על דרך המלך בעסקי".

הוא אשר אמר "בעל הטורים": "מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה" - רמז למי שמושלך לארץ לפי שעה, יעלה השמימה".

(מתוך הספר 'אריה שאג')

"התבונן נא בפני, האם אתה מזהה מישהו מוכר!"
ראש הקהל כבר ביקש לפתוח בסעודת השבת, הוא העיף מבט קצר בפני העני, אך לא זיהה דבר.

"האם אתה זוכר שלפני מספר שנים שמת כעוזרו האישי של גביר, שביום בהיר פרץ בבכי ללא סיבה נראית לעין. כאשר שאלת אותו למה הוא בוכה, הוא השיב לך כי הגיע לשיא, ומכאן הוא יכול רק לרדת. מאותה סיבה שבכיתי אז, אני צוחק עכשיו. איבדתי את כל נכסי ונותרתי בלא פרוטה. ועכשיו גנבו לי גם את הבגדים. הגעתי לתהום שממנה אינני יכול עוד לרדת. זהו הסימן שמכאן והלאה אתחיל לעלות חזרה. לכן אני שמח ומאושר!" ואכן לא חלפה תקופה ארוכה, והעני שב לגדולה ונהיה עשיר כבעבר.

גלגל חוזר בעולם

לפני מספר שנים תיארתי את הסיפור הזה בדרשה שמסרת בעיר

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ האם צריך לחנך ילדים לקריאת שמע?
- ◆ מה אסור לעשות החל ממצחצית השעה לפני עלות השחר?
- ◆ האם מותר לערב דברי תורה בהספד הנאמר בסמוך לקבר?

אשה וקטן בקריאת שמע ובתפילה

- אשה חייבת בתפילות העמידה של שחרית ומנחה, אולם היא פטורה מקריאת שמע; וראוי שתקרא במשך היום את הפסוק 'שמע ישראל'.
- קטן פטור מקריאת שמע וברכותיה, ונחלקו הראשונים אם חובת האב לחנכו בהן, וראוי לנהוג כדעת המחמירים, ולחנכו מגיל 'חינוך' ואילך לקוראה בזמנה עם ברכותיה
- קטן שהגיע לגיל 'חינוך' לתפילה - אביו חייב לחנכו להתפלל את תפילות העמידה של שחרית, מנחה וערבית, בזמנן. וגם בטרם הגיע הקטן לגיל זה, חובת האב להרגילו במידת מה בתפילה.

האסור והמותר לפני קריאת שמע ותפילה

- במחצית השעה שלפני עלות השחר אסור לאכול סעודה, מחשש שמא ישקע בסעודתו ולא יקרא קריאת שמע או לא יתפלל; ומעלות השחר אסור לאכול כלל.
- מעלות השחר ועד לאחר קריאת שמע ותפילה - אסור לעסוק בכל עיסוק המתמשך, מחשש שמא ישקע בעיסוקו ולא יקרא או לא יתפלל.
- העוסק במצוה והזדמנה לפניו מצוה אחרת, הריהו פטור הימנה, אך אם ניתן בקלות לקיים את המצוה השניה ללא פגיעה בקיום המצוה הראשונה, יש לקיימה.

מהלכות אנינות

- אדם שאחד משבעת קרוביו - אב, אם, בן, בת, אח, אחות ואשה - נפטר, מכונה 'אונן', ופטור ממצוות עשה דאורייתא ודרבנן, ואינו רשאי לקיימן.
- אסור לאונן לעבור על מצוות לא תעשה דאורייתא או דרבנן;

ורשאי לאכול ללא ברכה, אולם אם חפץ לאכול פת חייב ליטול ידיו (ללא ברכה).

- מי שלא התפלל עד סמוך ל'זמן תפילה', באופן שאם יאמר פסוקי דזמרה יחלוף זמן התפילה עד שיגיע לברכות קריאת שמע - ידלג על חלק מהם, ובמקרה הצורך ידלג על כולם.
- האונן פטור מכל מצוות עשה, אולם בשבת אין פטור זה קיים, אלא אם מסיבה כלשהי הוא טרוד בצורכי המת, הלוי'תו וקבורתו.

מהלכות הלניית המת וקבורתו

- אין לקיים הלניית המת בשעות הבוקר, אלא לאחר שאנשי החברא קדישא ורוב הציבור התפללו שחרית. וכן בלילה - אין לקיים הלניית משקיעת החמה ועד לאחר שהציבור התפלל ערבית.
- מצוה מן התורה לקבור את המת ביום המיתה, שנאמר: "קבור תקברנו ביום ההוא", ואם לא קברוהו עד למחרת, עוברים אלו שהקבורה מוטלת עליהם באיסור "לא תלין נבִּלְתוּ".
- בהלניית המת ישנה תועלת גדולה למת, ומקיימים בה את מצוות 'גמילות חסדים' האמורה אף ביחס למתים. ויש שכתב שחובה ללוותו מהלך של ארבע אמות לפחות, ולמצוה מן המובחר - מהלך מיל.
- אסור לברך, ללמוד ולהתפלל, בטווח של ארבע אמות מִמֵּת, או מִקְּבֵר, וכן לעמוד שם עם ציצית שאינה מכוסה, או תפילין שאינן מכוסות.
- מותר לומר בסמוך לִמֵּת, או לְקְבֵר, תפילות לעילוי נשמת המת ולכבודו, וכן דברי תורה השזורים בהספדים הנאמרים לכבודו; וכן מותר לומר תחינות בסמוך לקברי צדיקים.